

Új típusú biztonsági kihívások kezelésének vizsgálata a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei vonatkozásában a lőfegyvertartási jog kiterjesztése kérdéskörének aspektusából¹

SZABÓ CSABA

Jelen tanulmányban szereplő kutatás a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei szempontjából vizsgál olyan új típusú biztonsági kihívásokra jellemző kérdéseket és válasz fel hatékony válaszokat, mint az irreguláris migráció problémájának kérdésköre Európában, a radikális iszlám terrorizmus térnyerésének biztonsági kockázatai, valamint az aszimmetrikus módszerekkel elkövetett terrorcselekmények problémája Európában. A tanulmány a vizsgált kérdésköröket elsősorban a fegyverigazgatás eszközrendszerével vizsgálja, kiegészítve a lőfegyvertartási jog kiterjesztésének a lehetőségével a magánbiztonsági szektor speciális szakterületeinek vonatkozásában.

Examination of Managing New Types of Security Challenges for Specific Areas of the Private Security Sector from the Aspect of Extending the Right of Arms Possession

The research in this study and the issues related to the new types of security challenges examine the private security sector in terms of individual areas of expertise and outline effective responses to the question of the problem of irregular migration in Europe, the security risk of the spread of radical Islamic terrorism, as well as the problem of terrorism perpetrated by asymmetric methods in Europe. The study primarily examines these issues with tools of weapons management, supplemented by the possibility of extending the right to arms in the special areas of the private security sector.

1 A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt *Egyed István Posztdoktori Program* keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.

Bevezetés

A biztonság iránti igény mértéke és a megteremtésének az eszközei korszakokról korszakokra változnak. Az egyes korszakok generációi eltérő felfogásban, de az emberi élet megóvását előtérbe helyezve fogalmazták meg a biztonság iránti igényüket. Ennek az igénynek a kifejezése egyéni és társadalmi szinten is kifejezésre került. Az egyén a szocializálódásának folyamata során megtanulja, ezáltal kritériumot fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy az állam biztosítsa számára azt az alapvető elvárást, amely a biztonság iránti igényének kielégítésére vonatkozik. Ez egy alapvető közös cél, amelyet az adott állam polgára és az állam köt annak érdekében, hogy a biztonság, a rend és a szabadság kiteljesedjen.²

Az elmúlt években mind az egyén, mind a társadalom biztonság iránti igénye növekvő tendenciát mutatott. Az új típusú biztonsági kihívások, mint a nemzetközi terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek elterjedése, az instabil államok, a globális környezeti problémák, a nemzetközi migráció megjelenése és felerősödése, a biztonság fogalmának kibővülését eredményezték.³ Mind az egyén, mind a társadalmak részéről aggályok merültek fel az egész Európát egyformán érintő biztonsági rendszerelemek hirtelen és váratlan változását követően. A növekvő biztonsági aggályok és kockázatok napjainkban egyre fokozottabb állami beavatkozást és erőfeszítéseket igényelnek a közbiztonság és a közrend fenntartása érdekében. A rendészeti szervek – kiemelten a rendőrség – alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, valamint a közbiztonság és a közrend rendjének a védelme. A rendészeti szervek olyan új típusú rendészeti kihívásokkal szembesülnek (*tömeges irreguláris migráció, aszimmetrikus módszerekkel és különleges eszközökkel elkövetett terrorcselekmények a fejlett országokban, a rendészeti szervek militarizációja szükségességének kérdésköre, a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei vonatkozásában az önvédelmi képesség erősítése, a lakosság ellátása szempontjából kiemelt infrastruktúrák védelme, szórakozóhelyek biztonságának kérdésköre*), amelyek eredményes és hatékony kezelése érdekében szükséges az eddig alkalmazott rendészeti képességek fejlesztése. Reflektálva az új típusú rendészeti kihívásokra a rendészeti képességek fejlesztése csak abban az esetben válik hatékonyabbá, amennyiben a rendészet szervezeti struktúráját évtizedek óta körülölelő konvencionális elméleti és gyakorlati határok átlépésére kerül sor. A cél egy

2 Magyarország Alaptörvénye (2011). *Magyar Közlöny*, 43. sz. 10656.

3 Az új típusú biztonsági kihívásokkal kapcsolatban Rada Péter megjegyzi: „A szakirodalomban divatos szóval »új típusú kihívásokként« említik azokat a problémákat, amelyek a nemzetközi rendszer átalakulásából fakadtak, pontosabban, a tranzíció miatt felerősödtek. A kifejezés azonban nem pontos, mert ezek a kihívások, mint például a terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek terjedésének a kérdése vagy a környezetromboló gazdasági fejlődés, már jóval a hidegháború vége előtt is jelentkeztek, mint kezelendő problémák. Az mindenesetre igaz, hogy a 21. század globális biztonsági kihívásai intenzívebben jelentkeznek, mint bármely korábbi probléma.” RADA Péter (2007): *Az átalakuló biztonsági kihívások*. In RADA Péter szerk.: *Új világrend? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban*. Budapest, Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület. 53–72. 53. Elérhető: www.grotius.hu/doc/pub/KZQSCF/rada%20p%20ter%20A1talakul%C3%B3biztons%C3%A1gi%20kih%C3%ADv%C3%A1sok.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 02. 28.)

hathatós és biztonságos komplex rendészeti struktúra megalkotása, amely hatékony és alkalmazható eredményeket tud felmutatni az új típusú rendészeti kihívások hatékony kezelése érdekében.

Az elmúlt időszakban az Európai Unió területén elkövetett terror- és bűncselekmények egy eddig szinte ismeretlen – jobbára elméleti síkon létező –, rendészeti végrehajtási rendszer szükségességének alkalmazását igényelte. Az új biztonsági kihívásokkal szembesülő kormányzatok döntéshozatali szervei a rendelkezésre álló jogi, gazdasági és rendészeti szabályozásokat alkalmazták a kialakult rendkívüli helyzetek kezelésére. Az Európai Unió egyes tagállamaiban számos olyan intézkedést és jogszabálymódosítást vezettek be és hajtottak végre, amely az elmúlt években még említés szintjén sem került a döntéshozók elé.⁴ Ezek a változások – amelyeket számos kutatás is alátámasztott⁵ – olyan reformtörekvéseknek is felfoghatók, amelyek végrehajtására már egy korábbi időszakban sort kellett volna keríteni a döntéshozóknak, mivel már használható adatok álltak rendelkezésre az európai terrorizmus kialakulásáról, változásairól és fejlődési dinamikájáról.

A klasszikus rendészeti kihívások mellett a terrorcselekmények elkövetésének megakadályozása az egyik legmeghatározóbb új biztonsági kihívás a rendészeti szervek számára. A terrorizmus nem új jelenség Európában. Ez a cselekmény veszélyeztetni leginkább a polgárok biztonságát és a demokratikus társadalmi értékeket. A terrorcselekmények elkövetése mutatja meg az emberek számára, hogy milyen sebezhetőek és védtelenek ezen fajta cselekményekkel szemben. A terrorcselekmények elkövetői reflektálnak, és hatékony válaszokat adnak az Európai Unió tagállamai rendészeti szerveinek intézkedéseire, bűnmegelőzési és bűnfelderítési módszereire. Az elkövető csoportok tagjai elemzik és értékelik a megváltozott biztonsági rendszereket és hatékonyan képesek alkalmazkodni hozzá. Ez az alkalmazkodó képesség nemcsak a terrorcselekmények végrehajtási folyamatában, hanem az elkövetéshez igénybe vett, vagy felhasznált eszközök alternatív jellegében is megmutatkozik. Mindezek függvényében a jelenleg alkalmazott biztonsági és rendészeti stratégiák átstrukturálása válik szükségessé. Előtérbe kell helyezni olyan alternatív módszereket, amelyek klasszikus

4 Guns in France: Now security guards could be armed. Elérhető: www.thelocal.fr/20160304/even-more-guns-on-frances-streets-following-terror-attacks (A letöltés dátuma: 2017. 02. 28.) A franciaországi terrorcselekmények hatására a francia kormányzat a Francia Belügyminisztériummal és a szakmai szervezetekkel egyeztetve, előterjesztették jogi normakontrollra azt az elgondolást, hogy a magánbiztonság egyes szakterületein tevékenykedő személyek Franciaország területén szolgálati lőfegyver viselésére kapjanak engedélyt az önvédelmi képesség erősítése céljából. Az előterjesztés alapján a sportrendezvények, valamint a zenés és táncos rendezvények, színházak és fesztiválok őrzését ellátó biztonsági őrök kaphatnának jogot a szolgálati célú maroklőfegyver viselésére. A tanulmány kitér a lőfegyverek engedélyeztetési eljárásainak szigorítására is, amennyiben az előterjesztést elfogadják.

5 ENGENE, Jan Oscar (2007): Five Decades of Terrorism in Europe: The TWEED Dataset. *Journal of Peace Research*, Vol. 44, No. 1. 109–121. A tanulmány bemutatja és részletesen elemzi a „Terrorism in Western Europe: Event Data” (TWEED) elnevezésű rendszert, amely több évtized vonatkozásában gyűjti és dolgozza fel a nyugat-európai terrorcselekményeket. A cikk bemutatja azt a közös kódoláson alapuló algoritmust, amely segítségével feltérképezhetővé válik a terrorcselekményeket elkövető személyek egyéni tulajdonsága és ideológiai profilja.

értelemben nem képezik a rendvédelem részét, viszont az alapértékek erősítése mellett, újszerű eddig nem alkalmazott komponensek beillesztésével nyújthatnak hathatós választ az új típusú biztonsági kihívások kezelésére. Az egyik ilyen alkalmazható megoldási struktúra a magánbiztonsági szektor egyes területeinek erősítése, fejlesztése és átalakítása, valamint ezzel összefüggésben az önvédelmi képesség erősítése.

Jelen tanulmányban szereplő kutatás a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei szempontjából vizsgál olyan új típusú biztonsági kihívásokra jellemző kérdéseket, és válaszol fel hatékony válaszokat, mint az *irreguláris migráció problémájának kérdésköre Európában, a radikális iszlám terrorizmus térnyerésének biztonsági kockázatai, valamint az aszimmetrikus módszerekkel elkövetett terrorcselekmények problémája Európában.*

A magánbiztonsági szektor szerepvállalása az Európát érintő migrációs válság kezelésében

A biztonság a legáltalánosabb megközelítésben a veszélyektől vagy bántódástól mentes, zavartalan állapotot jelenti.⁶ Más megfogalmazásban a biztonság az egyéneknek, csoportoknak, országoknak, régióknak a maguk reális képességein nyugvó olyan állapota, helyzete, amelyben kizárható vagy megbízhatóan kezelhető az esetlegesen bekövetkező veszély, illetve adottak az ellene való eredményes védekezés feltételei.⁷ A biztonság egy komplex fogalomrendszer, amely összetevőinek mértéke folyamatos jelleggel változik. Akár az egyén, akár az állam, akár nemzetközi viszonylatban vizsgáljuk a biztonság fogalomrendszerének komplexitását, egyértelműen leszögezhető, hogy a veszélyforrások *kialakulása*, üteme és *dinamikája* jelentős átalakuláson ment keresztül az európai kontinensen a migrációs válság kezdetétől. Ez a változás napjainkban is tart.

A biztonságra vonatkozó fogalmak alapvetései mentén haladva arra a következtetésre juthatunk, hogy amennyiben (mind a társadalom, mind az egyén szintjén, mind nemzetközi viszonylatban) azonosítani tudjuk az eddig nem tapasztalt veszélyhelyzetek *mértékét, kialakulásának helyét, jellegét, intenzitását és időbeli lefolyását*, akkor megfelelő és hatékony válaszokat tudunk adni a kialakult helyzetekre. Azonban a válaszok nem állnak készen számunkra, hiszen minden eddig nem tapasztalt veszélyhelyzet egy-egy megválaszolásra váró kérdés. Az ismeretlen veszélyhelyzetek azonosítása és hatékony kezelése érdekében különböző modelleket szükséges kidolgozni. Az alkalmazott modellek egy konkrét és több különböző eredménnyel és hatékonysággal rendelkező választ nyújtanak a már beazonosított problémára (veszélyhelyzetre). A kiválasztott modell gyakorlatba történő átültetésével és alkalmazásával, már megfelelő és hatékony választ kaphatunk a megfogalmazott kérdésre. Ilyen biztonsági kérdéskör az *irreguláris migráció* jelentette veszély az Európai Unióban.

6 *Magyar Értelmező Kéziszótár* (1987). Budapest, Akadémiai Kiadó. 139.

7 *Hadtudományi Lexikon* (1995). Budapest, Magyar Hadtudományi Társaság. 144.

A tanulmány kizárólag a fogalom meghatározás szintjén érinti a *menekült*, a *migráns* és az *irreguláris migrációt*, mivel a vizsgálat a menekülttáborok őrzésénél szolgálatot ellátó személyekre vonatkozik, kiemelve a lőfegyverrel történő őrzés szükségességének kérdéskörét a magánbiztonsági szektor speciális szakterületére vonatkozóan. A *menekült* olyan személy, aki származási vagy szokásos lakhelyének országán kívül van, mert faji, vallási, nemzetiségi vagy politikai üldözés éri, vagy mert egy üldözött társadalmi csoport tagja. A *migráns* olyan személy, aki nem közvetlen fenyegetés vagy üldöztetés elől hagyja el az országát, hanem egy jobb élet reményében vándorol egy másik országba, ahol munkát találhat, vagy tanulhat, esetleg újraegyesítheti családját. A menekültekkel ellentétben nekik nem feltétlenül okoz problémát a hazatérés. Az *Irreguláris migráció: a migráció elmélete* című könyvben a szerzők kifejtik, hogy a reguláris migráns a fogadó állam szabályait figyelembe veszi, ezzel ellentétben az irreguláris migráns külföldiként érvényes jogi státusz nélkül tartózkodik egy állam területén.⁸

A leginkább érintett, az Európai Unió külső határainál aránytalanul erőteljes migrációs nyomásnak kitett tagállamoknak (*Görögország és Olaszország*) segítséget nyújtó azonnali fellépés részeként az európai migrációs stratégia keretében az Európai Bizottság egy új, *hotspots* megközelítésen alapuló *modell* kidolgozását javasolta.⁹ A rendszer (mint első fogadási létesítmény) lehetővé teszi az érkező menedéket kérő személyek helyszínen történő azonosítását, regisztrációját és az ujjlenyomatok adatbázisba vételét.¹⁰ Görögországban a rendészeti hatóságok munkatársai mellett magánbiztonsági szektor munkavállalói is végeznek rendészeti jellegű feladatot a fokozott migrációs helyzet kezelése érdekében. Ausztriában és Németországban is magánbiztonsági cégek látnak el feladatokat azokban a táborokban, ahol migráns személyek kerülnek elhelyezésre. A magánbiztonsági cégek jelentős személyi állományt foglalkoztatnak – *akár ideiglenes jelleggel* –, hogy hatékonyan tudják ellátni a migrációs helyzetből adódó többletfeladatokat. Legfőbb feladatuk a menekülttáborok

8 HAUZINGER Zoltán – HEGEDŰS Judit – KLENNER Zoltán (2014): *A migráció elmélete*. Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem. 17–18.

9 *A hotspots megközelítés a rendhagyó migrációs hullám kezelésére*. Európai Bizottság. Az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO), az EU Határigazgatási Ügynöksége (Frontex) az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) és az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust) a helyszínen együttműködnek a leginkább érintett tagállamok hatóságaival, hogy teljesíteni tudják az uniós jogszabályokban meghatározott kötelezettségeiket, valamint hogy késedelem nélkül azonosítsák, regisztrálják és az ujjlenyomat-adatbázisba felvegyék az érkező migránsokat.

10 NEVILLE, Darren – SY, Sarah – RIGON, Amalia (2016): *Policy Department Citizens' Rights and Constitutional Affairs. Ont he frontline: the hotspot approach to managing migration*. Brüsszel, Európai Parlament. 26–31.

őrzése és védelme, valamint a menekült személyek regisztrációja és azonosítása.¹¹ Magyarországon a Belügyminisztérium egy köztes megoldás létrehozására törekedett a migrációs helyzet kezelése érdekében.

Magyarország területén létrehozott menekülttáborokban elhelyezett menekültek őrzését fegyveres biztonsági őrök alkalmazásával és rendőrök szolgálatba állításával biztosítja a Belügyminisztérium.¹² Az alkalmazott struktúra értelmében a menekülttáborok *védendő érték*ként jelennek meg, amelyek az állam működése és a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos tevékenységek és létesítmények őrzésére és védelmére vonatkozó meghatározással kerülnek egy tekintet alá.¹³ A bemutatott más európai uniós tagállamok – migrációs helyzet kezelésére vonatkozó – rendészeti struktúrájától eltérően hazai viszonylatban a védendő érték – *esetünkben a menekülttábor* – védelmét és őrzését fegyveres biztonsági őrök látják el, akik a fegyveresen, vagy felfegyverkezve intézett támadás elhárítására lőfegyvert használhatnak.¹⁴ A felvázolt feladatvégrehajtásra vetítve látható, hogy a fegyveres biztonsági őrség fő feladata megakadályozni, hogy a menekült személyek elhagyhassák a tábor területét. *A tárgyalat tagállami különbségek vonatkozásában szükséges-e a menekülttáborok őrzését végző személyeket lőfegyverrel ellátni és biztosítani a lőfegyverre vonatkozó alkalmazhatósági és használati jo-*

- 11 *Security businesses in Europe. Migration, terrorism and austerity help contractors to prosper.* The Economist. 2016. 06. 25. Elérhető: www.economist.com/news/business-and-finance/21700844-migration-terrorism-and-austerity-help-contractors-prosper-private-security-firms-are (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.) A cikk kifejti, hogy a magánbiztonsági vállalatok térnyerése és szerepvállalása a migrációs helyzet kezelésében és a másodlagos intézkedések végrehajtásában elsősorban üzleti érdekeket szolgál. Azonban a migrációs helyzet nem az egyetlen oka, hogy ezek a magánbiztonsági cégek jelentős profitra tesznek szert Európában. A terrorcselekmények bekövetkezésétől való társadalmi félelem erősödésének hatására, egyre nagyobb igény mutatkozik a lakosság részéről, hogy magánbiztonsági cégek által foglalkoztatott személyek lassanak el biztonsági és rendészeti jellegű feladatokat. Nagy-Britanniában a magánbiztonsági cégek biztosítják a rendőrség logisztikai és adminisztratív háttérét olyan szempontból, hogy az előállítások után a magánbiztonsági cégek alkalmazottai végzik el az adminisztratív munkát.
- 12 THÜRINGER Barbara (2015): *Fegyveres biztonsági őröket toboroznak a menekülttáborok őrzésére.* Forrás: Index, 2015. 08. 11.
- 13 A fegyveres biztonsági őrség nem a magánbiztonság része, azonban feladatellátása számos ponton kapcsolódik a magánbiztonsági terület szerves részét kitevő személy- és vagyonvédelemhez. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény értelmében személy- és vagyonvédelmi tevékenységnek minősül többek között a természetes személyek életének és testi épségének védelme, valamint az ingatlan, illetve ingóság őrzése. Ez a törvényi megfogalmazás nagymértékű hasonlóságot mutat a fegyveres biztonsági őrsegről szóló 1997. évi CLIX. törvény 1. §-ban megfogalmazott feladatrendszerrel, amely az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos tevékenység, létesítmények és szállítmány védelmére és őrzésére vonatkozik. A két szakterület feladatrendszerének összehasonlítása vonatkozásában számos egyezőséget találunk. Ilyen egyezőség a létesítmények őrzése, valamint a szállítmány (pénz- és értékszállítás) védelme. Mindezen megállapítások tükrében a fegyveres biztonsági őrség a magánbiztonság szakterületével rokon szakterület, így a magánbiztonsági szerepvállalás részben szükséges tárgyalni szerepét a migrációs helyzet kezelése vonatkozásában.
- 14 1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról. 10. § (2) bek. d) pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700159.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)

got? Mindenekelőtt tisztázni kell a menekültekre, mint egyénre vonatkozó nemzetközi és hazai jogi aktusokat, kitekintéssel az Európai Unió normatív és egyedi jogi rendelkezéseire.

Az Európai Unió nem szabályozza, hogy a tagállamok milyen eszközöket alkalmazhatnak a menekülttáborok védelme, valamint a menekültek szökésének megakadályozása érdekében. Az unió elsődleges szempontként veszi figyelembe a nemzetközi humanitárius jogok érvényesítését és betartását.¹⁵ A nemzetközi humanitárius jog olyan elidegeníthetetlen alapjogokat fogalmaz meg, mint az *emberségesség*, a *semlegeség*, a *pártatlanság* és a *függetlenség* joga.¹⁶ A menekültekkel összefüggésben a genfi egyezmény polgári lakosok védelmére vonatkozó részét kell figyelembe venni. Ennek értelmében a konfliktus vagy megszállás esetén azok a személyek, akik a konfliktusban nem részes államok joghatósága alatt élnek, diszkrimináció nélküli bánásmódot kell számukra biztosítani.¹⁷ Ezek az Európai Unió vonatkozásában a generális jogi elvek a menekültekre vonatkozóan.

Magyarország 1989-ben hirdette ki a menekültek helyzetére vonatkozó 15. számú törvényerejű rendeletet, amely az 1951. július 28-án elfogadott egyezményre, valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. január 31-én létrejött jegyzőkönyv kihirdetésével kapcsolatban tartalmaz általános rendelkezéseket. A rendelkezés pontosan meghatározza az *azonos körülmény* fogalmát. Ennek értelmében az *azonos körülmény* fogalma azt jelenti, hogy bármely követelményt (ideértve az átmeneti tartózkodásra vagy a tartózkodás időtartamára és feltételeire vonatkozó követelményt), amelyet az egyénnek, ha nem lenne menekült, teljesítenie kellene ahhoz, hogy a kérdéses jogot élvezhesse, ténylegesen teljesítenie kell, azon követelmények kivételével, amelyeknek természetüknél fogva a menekült nem tehet eleget.¹⁸ Más megközelítésből a menekültnek minden kötelezettséget teljesítenie kell a menedéket biztosító állam területén, annak érdekében, hogy a kérdéses jogokat (*megkülönböztetés tilalma, szabad vallásgyakorlás, tartózkodás folyamatosságának biztosítása*) élvezhesse. Magyarország a genfi egyezmény rendelkezéseit figyelembe véve teljesíti a menekültekre vonatkozó kötelezettségeit. A menekültek érdekeinek biztosítása mellett

15 Ezek a jogok elidegeníthetetlen jogok az emberiség számára. A humanitárius elvek meghatározzák a humanitárius segítségnyújtás lehetőségét és mértékét. A migrációs válsághelyzet esetére a IV. genfi egyezmény tartalmaz általános rendelkezéseket, amely a polgári lakosság háború idején való védelmére vonatkozóan határozza meg a menekültekre vonatkozó általános rendelkezéseket.

16 *Humanitarian Principles* (2017). European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. Elérhető: http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/humanitarian-principles_en (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)

17 *Humanitárius jog a gyakorlatban* (2014). Egyetemi jegyzet. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar. 8.

18 1989. évi 15. törvényerejű rendelet a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-án elfogadott egyezményre, valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. január 31-én létrejött jegyzőkönyv kihirdetéséről. 6. cikk. Az azonos körülmény fogalma. Elérhető: www.unhcr-centraleurope.org/hu/pdf/informacioforrasok/jogi-dokumentumok/nemzetkozi-menekultjog/az-1951-evi-menekultgyi-egyezmeny.html (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)

figyelemmel kell lenni a kialakult migrációs veszélyhelyzet megoldására is, kiemelten az esetleges terrorcselekmények megakadályozására.

A magyar állam a migrációs helyzet hatékony kezelése érdekében – a nemzetbiztonsági szempontokat figyelembe véve – Menekültügyi és Migrációs Központ létesítésére vonatkozó kormányhatározatot fogadott el.¹⁹ Ennek értelmében az állam minden anyagi eszközt és jogi felhatalmazást biztosít a rendőrség és a Belügyminisztérium számára, hogy a menekülttáborokat létrehozzák és működtessék. Ennek eredményeképpen mind jogilag, mind valós fizikai értelemben kialakították a menekülttáborok védelmét és a biztonsági feltételeknek a biztosítását.²⁰ Amennyiben a menekültek helyzetével összefüggésben alaptételként fogalmazzuk meg a nemzetközi és a hazai jog által biztosított jogi normákat az azonos jogokra vonatkozóan, akkor leszögezhető, hogy a lőfegyver mint a legerősebb biztonsági szintet garantáló kényszerítő eszköz alkalmazása *nem lenne indokolt* a menekülteket befogadó intézmények őrzése, valamint a menekült személyek szökésének megakadályozása érdekében.²¹

Tekintettel azon megállapításra, amely a lőfegyverrel történő őrzés-védelem indokolatlanságának pozitív eredményét mutatja be, ezzel szemben szükséges megvizsgálni azokat tényezőket és eseményeket, amelyek azt a ténymegállapítást támasztják alá, hogy a menekülttáborok lőfegyverrel történő őrzése és védelme, valamint a menekültek szökésének a megakadályozása érdekében szükséges a lőfegyver, mint kényszerítő eszköz alkalmazása.

A menekülttáborok lőfegyverrel történő őrzése ellen felszólaló szervezetek azt az érvet hozzák fel ezen fokozott rendészeti intézkedésekkel szemben, hogy egy háborús övezetből érkező menekült felnőtt vagy gyermek továbbra sem érzi magát biztonságban, hogyha olyan táborokba zárják őket, ahol lőfegyverekkel történő őrzés-védelem történik. Kutatások támasztják alá, hogy hiába van a befogadó állam részéről

19 A Kormány 219/2015. (VIII. 6.) Korm. rendelete az új menekültügyi őrzött befogadó központ (ideiglenes befogadó és regisztráló állomás) építésére irányuló beruházás megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról, valamint a közbeszerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről szóló 46/2011. (III. 25.) Korm. rendelet módosításáról. *Magyar Közlöny*, 2015. évi, 114. sz. 18575–18576.

20 HALMOS Máté (2015): *Bevándorlási hivatal: Felkészültek a menekülttáborok a télre*. Index, 2015. 08. 30. http://index.hu/belfold/2015/08/30/bevandorlasi_hivatal_menekulttaborok_tel/?token=e2f11ca63171f20cdfa1430b5ec1a932 (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)

21 Görögországban a menekülttáborok védelmét és őrzését az illegális migráció fokozódásának kezdeti időszakában még civil szervezetek látták el, magánbiztonsági cégek alkalmazottainak és a rendőrség kis létszámának alkalmazásával. Azonban számos rendkívüli esemény (a menekülttáborokból történő gyújtogatások, halálesetek, tüntetések, éhségstrájkok, zavargások) arra kényszerítette a görög kormányzatot, hogy felülvizsgálja a menekülttáborok biztonsági kockázatát. A rendkívüli események megszüntetését követően a görög rendőrség egységeivel erősítették meg a Görögország területén található menekülttáborok biztonságát és védelmét. A magyarországi menekülttáborok őrzésének struktúrája vonatkozásában megállapítható, hogy nem csak hazánkban történik lőfegyverrel a menekülttáborok őrzése és védelme. JOHANSEN, Henriette (2016): *The Greek refugee camps and the reality of migration*. Elérhető: www.clingendael.nl/publication/greek-refugee-camps-and-reality-migration (A letöltés dátuma: 2017. 03. 12.)

fegyveres őrzés, az esetek többségében akkor sem tudják megakadályozni a szökéseket, az erőszakos bűncselekményeket és garázda magatartást a táborok területén.²²

A kutatás során felmerült problémák és az elért eredmények szempontjából szükséges megvizsgálni az irreguláris migráns személyek által elkövetett bűncselekmények fajtáját, gyakoriságát, brutalitását és területi elhelyezkedését az Európai Unió egyes tagállamaiban. *Ezzel a vizsgálattal arra a kérdésre keressük választ, hogy a menekülttáborok lőfegyverrel történő őrzésével – ezáltal a biztonsági protokoll magasabb szinten történő tartásával – milyen mértékben szabályozható a menekülttáborokban őrzött menekült személyek bűncselekményekre vonatkozó elkövetési hajlandósága? Más megközelítésből vizsgálva meg a kérdést: a lőfegyverrel történő őrzés önmagában képes e elrettenteni a menekülttáborban őrzött személyt azon szándékától, hogy erőszakos bűncselekményt kövessen el?*

A párizsi terrorcselekmények és az Európát érintő 2015-ös migrációs válság átírta Európa terrorfenyegetettségére vonatkozó eddigi álláspontokat. Kétségtelen, hogy az európai terrorizmus történetében egy új időszak kezdődött. Számos nemzetközi szakértő és rendőrségi forrásokon alapuló hiteles online adatbázis bizonyítja, hogy az Iszlám Állam terrorszervezet és más szélsőséges csoportok a migránstömegek kevésbé ellenőrizhető mozgását kihasználva terroristákat juttatnak be az Európai Unió területére, ahol terrorcselekményeket hajtanak végre, vagy tesznek előkészületeket erre vonatkozóan.²³ Azonban nem csak és kizárólag a terrorcselekmények elkövetésével és megakadályozásával kell kiemelten foglalkoznia a rendészeti és a nemzetbiztonsági szerveknek az Európai Unió tagállamaiban. Egyre inkább előtérbe kerülnek olyan migráns személyek által elkövetett bűncselekmények, mint a *szexuális zaklatás, a nemi erőszak és kísérletek, a lopás és rablás, a testi sértés, a garázdaság és zavargás,*

22 WELANDER, Marta (2017): *Life in Limbo: Filling data gaps relating to refugees and displaced people in Greece*. 16. Elérhető: http://refugeerights.org.uk/wp-content/uploads/2017/01/RRDP_LifeInLimbo.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 03. 12.). A kutatás megállapította, hogy a Görögország területén található menekülttáborokban lévő menekült személyeknek továbbra is számos (az egyéni biztonságukat veszélyeztető) biztonsági kockázatokkal kell szembenéznük. Mintavételi eljárás alapján alapuló kutatás keretében megállapították a kutatók, hogy ahelyett, hogy a menekült személyek biztonságot találtak volna Görögországban, olyan táborokban helyezték el őket, ahol – többségében – mindenféle kontroll, számonkérés és jogszabályok nélküli világban kell élniük.

23 WARD, David (2017): *How private security can relieve increasing pressure at border control*. Elérhető: <http://ward-security.co.uk/magazinesarticles/how-private-security-can-relieve-increasing-pressure-at-border-control/> (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.). A cikk szerzője kifejti, hogy az Európában az elmúlt években elkövetett terror- és bűncselekmények hatására vált elkerülhetetlen kérdéssé a határellenőrzések megerősítése. A migráció kérdéskörének problémája elsősorban az Európai Unió schengeni térségét érinti, hiszen ezeken a területeken tudnak számottevő ellenőrzés nélkül mozogni a migráns személyek. A cikk szerzője megerősíti, hogy Nagy-Britannia is veszélyeztetve van a kontinensen található migránsokkal szemben. Megítélése szerint a rendészeti szerveket meg kell erősíteni a magánbiztonsági cégek alkalmazottaival is. Azonban ebben az elgondolásban elsősorban nem a terrorcselekmények megelőzésére kell fektetni a hangsúlyt, hanem a klasszikus bűncselekmények megelőzésére kell fókuszálni. A magánbiztonság számos olyan földrajzi területen, valamint esemény vagy rendezvény vonatkozásában át tudja venni a rendészeti biztosítási szerepet a rendőrségtől, mint például: *parkok, szórakozóhelyek, bevásárlóközpontok és közösségi közlekedési eszközök* esetében.

a gyűjtogatás és a gyilkosság. Ezeknek a bűncselekményeknek az elkövetői migráns személyek, akiknek a nők az elsődleges célpontjaik.²⁴ Online térképes adatbázisok és rendőrségi információk támasztják alá, hogy az Európai Unió területén – *elsősorban Németországban, Ausztriában, Belgiumban és Olaszországban* – milyen rendszerességgel, milyen időközönként és mely városokban követnek el a migráns személyek erőszakos bűncselekményeket.²⁵ A német rendőrség által közölt hivatalos források szerint a migránsok jellemzően csoportosan követnek el erőszakos bűncselekményeket, kiemelten nők és gyermekek sérelmére. A bűncselekmények vizsgálata rávilágít arra a tényre, hogy a bevándorlók a kisebb-nagyobb konfliktusaikat a kezük ügyébe kerülő szűrő-vágó eszközökkel hajtják végre. A nekik nem tetsző személyeket legtöbbször késsel vagy baltával sebesítik vagy ölik meg. A rablások, közterületi randalírozások, kisebb testi sértések ezrei szinte eltörpülnek az említett erőszakos bűncselekmények mellett.

Ezeket az erőszakos eseményeket látva jogosan merül fel a kérdés, hogy milyen választásokat és megoldásokat tudnak nyújtani az állampolgárok számára a rendészeti szervek.

Annál is inkább égető ez a kérdés, mivel nemcsak azokra a migráns személyekre kell kiemelt figyelmet fordítani a rendészeti szerveknek, akik már az Európai Unió területén tartózkodnak, hanem azt a tényt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Törökország és az Európai Unió 2016-ban megkötött – a migránsok visszafogadásáról szóló – egyezménye nagy valószínűség szerint nem lesz képes visszatartani az Európai Uniót célterületként kezelő migránsok tömegeit.²⁶ Ebben a folyamatosan változó biztonságpolitikai helyzetben a migráns személyek fő célpontja továbbra is az Európai Unió azon külső határterületei, ahol könnyen be tudnak jutni az unió területeire.

Az Európai Unió elsődleges célkitűzése, hogy a legális migráció és az irreguláris migráció elleni küzdelem terén egy olyan egyensúlyban tartható megközelítést és szervezetrendszert alakítson ki, amely az irreguláris migrációra irányuló intézkedések vonatkozásában fokozott ellenőrzési rendszert eredményez. Ezekkel összefüggésben az Európai Unió célja, hogy a jogszerű bevándorlók számára biztosítsa a polgáraihoz hasonló, azonos szintű jogokat és kötelezettségeket.²⁷ Ennek értelmében az Európai Bizottság közép- és hosszú távra megfogalmazott stratégiája négy irányban javasol iránymutatásokat eszközölni a kialakult migrációs helyzet kezelése érdekében:

- az irreguláris migráció kiváltó okainak csökkentése;
- a határok igazgatása emberéleteket megmentve és biztosítva a biztonságot;
- egy erősebb közös menekültügyi politika kialakítása;

24 *Egy térképen az összes migránsok által elkövetett bűncselekmény* (2016). Elérhető: http://spiler.blog.hu/2016/07/31/egy_terkepen_az_osszes_migransok_altal_elkovetett_buncselekmeny (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)

25 *Refugee and Migrant Crime Map*. Elérhető: www.refcrime.info/de/ (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)

26 MÁRTON Balázs (2017): *Újra tömegek indulhatnak el Törökországból*. Forrás: Index, 2017. 03. 18. Elérhető: http://index.hu/kulfold/eurologus/2017/03/18/torok-unios_migracios_alku_egy_ev/ (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)

27 Bevándorláspolitikai. *Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 79. és 80. cikke.*

- a legális migrációra vonatkozó politika kialakítása a „kék kártya” rendszer modernizálása és felülvizsgálata, az integrációs politikák új prioritásainak meghatározása, valamint a migrációs politika a személyek és származási országok számára kínált előnyeinek optimalizálása révén.

Az Európai Unió által lefektetett célok egyértelműek. *Biztosítani kell az állampolgárok biztonságát.* Az illegális migráció vonatkozásában szükséges megvizsgálni és elemezni – figyelembe véve a felvázolt európai uniós irányelveket és összefüggéseket – azokat a *nem rendészeti szervekre* vonatkozó megoldási struktúrákat, amelyek átalakításával és a jelenlegi feladatrendszerük és jogosultságuk kiterjesztésével hatékonyan tudnak részt venni a meghatározott közösségi célok sikeres végrehajtásában.

A közösségi célok egyértelműen meghatározzák az Európai Unió állampolgárainak biztonságára vonatkozó igényeket. Ezeket nem lehet figyelmen kívül hagyni akkor, amikor arra keresünk választ, hogy az unió egyes országaiban a migráns személyek által elkövetett erőszakos bűncselekmények megelőzése és megakadályozása érdekében szükséges-e a lőfegyver viselési és használati jog kiterjesztése olyan rendészeti jellegű szolgálati forma esetében, mint a már korábban részletesen taglalt *menekülttáborok őrzése és védelme* vagy a *turisták által nagy tömegekben látogatott nevezetességek* épületeinek a védelme.

Ezzel összefüggésben akár a hazai, akár más európai uniós tagállam vonatkozásában vizsgáljuk a lőfegyver-engedélyeztetési eljárás szabályrendszerét, látható, hogy a szabályrendszerek eltérőek egymástól. Azonban a jogszabályok statikusak, egyértelműen meghatározzák a lőfegyverek megszerzésének a feltételrendszerét. Amennyiben a jogszabályok egymáshoz való viszonyát vizsgáljuk, akkor annak tudatában kell általános elméleti kijelentéseket tennünk, hogy a gyakorlatban a lőfegyvertartási engedélyek iránti igények növekedések nem képezik egyértelműen az engedéllyel tartott lőfegyverek számának a növekedését. A kérdésre adható válasz kifejtéséhez és megértéséhez – az érvek mérlegelése mentén – szükséges tisztázni a lőfegyvertartására és használatra vonatkozó hazai és európai jogszabályrendszer szemléltető áttekintését.

Magyarországon a lőfegyvertartási és használati jog gyakorlása (a vadászat és a sportlövészet mellett) kifejezetten az önvédelem célját szolgálja, mivel a jogszabály csak a közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítása céljából teszi lehetővé a fegyverhasználatot a rendészeti szervek esetében.²⁸ A magánbiztonsági szektor vonatkozásában a jogszabály úgy fogalmaz, hogy az általuk foglalkoztatott személy- és vagyonőr feladata ellátása során lőfegyvert tarthat magánál, és azt csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.²⁹ Jól látható, hogy önvédelem céljából (lőfegyvertartási cél meghatározása) a lőfegyverek jogszerű tartására, viselésére

28 A rendőrség szolgálati szabályzatától szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet. 47. § (3). bek. *Magyar Közlöny*, 2011. 109. sz. 28626.

29 A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény. 27. § (4) bek. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0500133.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 26.)

és használatára vonatkozóan a jogalkotó szigorú szabályok közé szorította a jogosultságot kapható személyek körét.³⁰ A magyar szabályozás (megegyezően a holland modellel) a tipikus nyugat-európai felfogást tükrözi, amely szerint a lőfegyverek birtoklását és használatát nem alkotmányos szinten, hanem a lőfegyverekről és lőszerkekről szóló törvényben szabályozzák.³¹ A jelenleg hatályos jogszabályok értelmében a rendészeti szervek rendelkeznek azzal az önvédelmi és támadáselhárítási eszközrendszerrel, amely képes hatékonyan fellépni a terror- és bűncselekmények megakadályozása terén. Ez a kontinentális jogrendszer egyes történelmi alapokon nyugvó megközelítéséből adódik. Csak egy-egy állam jogrendszerében találunk példát arra, hogy alkotmányos szinten érvényesíti jogrendszerében a lőfegyvertartásra és -használatra vonatkozó állampolgári alapjogot. Ilyen ország Jemen vagy az Amerikai Egyesült Államok. A lőfegyvertartásra és használatra vonatkozó tudományos kutatások száma és tudományos eredményei nem túl jelentősek, mivel a lőfegyverek birtoklásának és használatának jelentősége az adott társadalmi elfogadottságból ered, és a történelmi múltban gyökerezik. Amennyiben az önvédelmi önrendelkezés jellege érvényesül az adott társadalomban, akkor a tudományos kutatások eredményei is meghatározók és eredményesek lehetnek a fegyverrendszer hatékonyságának növelése érdekében.

A magánbiztonsági szektor szerepvállalása egyes speciális infrastruktúrák ellen elkövetett terrorcselekmények vonatkozásában

A terrorizmus kérdéskörének és kulturális mechanizmusának megismerésére való törekvés a 20. század egyik legmeghatározóbb feladata volt a társadalmi biztonság szempontjából. A kutatások eredményeképpen számos tudományos megközelítés, elmélet és fogalom meghatározás született neves kutatók tollából a terrorizmus meghatározására az elmúlt évtizedekben.³² Mára ezek a megközelítések nem minden esetben állják meg a helyüket a napjainkban elkövetett terrorcselekmények szempontjából, azonban a terrorizmus globális jellegét vizsgálva (a korábbi tudományos elméleteket alapján)

30 A lőfegyverekről és lőszerkekről szóló 2004. évi XXIV. törvény. 1. § 47. pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0400024.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 26.)

31 Az Európai Unió tagállamaiban azonban találunk számos eltérő modellt az önvédelem céljából tartható lőfegyverek engedélyeztetése terén. Az Európai Unió tagállamai közül az Egyesült Királyságban a legszigorúbbak a fegyvertartás szabályai, ahol még a rendőrök fegyverhasználatára is szűk keretek között mozog. Civilként maroklőfegyvert tartani gyakorlatilag lehetetlen, ami még a pénzszállító kocsik személy- és vagyonőreire is igaz. A csehországi fegyverviselés szabálya az európai átlagnál liberálisabb, mivel ott bárki viselhet fegyvert, aki elmúlt 18 éves, és büntetlen előéletű. Az engedélyeztető hatóság indoklásként elfogadja az önvédelem egyszerű tényét. Hasonlóan liberális a szlovák törvény. Szlovákiában 21 éves kor feletti büntetlen előéletű polgárok kérhetnek fegyvertartási engedélyt önvédelem céljából. Finnországban az 1998. évi szabályozás igen megengedően kezelte a fegyvertartást, amely szerint szülői engedéllyel akár 15 évesen is lehet lőfegyvert tartani. A finn belügyminisztérium adatai szerint 2006 végén 1,6 millió bejegyzett fegyver volt az országban, és száz lakosra 32 fegyver jutott. Egyedülálló példa Európában Svájc, ahol a 20–42 év közötti férfiakosság alkotmányos kötelességként tart otthon lőfegyvert.

32 CRENSHAW, Martha (1987): *Theories of Terrorism: Instrumental and Organizational Approaches. Journal of Strategic Studies*, 10. sz. 13–31.

három kritériumrendszerrel szükséges figyelembe venni a terrorizmus fogalom meghatározásának tisztázása érdekében:³³

- politikai, társadalmi vagy vallási motivációk;
- prioritás a társadalom számára történő üzenetküldés a közvetlen áldozatokon túlmenően;
- a nemzetközileg elismert haditevékenységen kívül esik a cselekmények végrehajtása.

A 2000-es évek közepe óta Európát ért terrortámadások ráirányították a figyelmet azokra a biztonsági résekre, amelyek könnyen kijátszhatók vagy megkerülhetőek voltak a terrorcselekményt elkövető személyek számára. Azonban, hogy megérthessük a terror mint létező *társadalmi degeneratív jelenség* elkövetési tendenciáit, időben egy kicsit távolabbra kell tekintenünk. Az 1970-es és 1980-as években az általános terrorfenyegetettség jóval magasabb mértékű volt, mint napjainkban.

A vizsgált időszakban évente 150-en haltak meg Európában terrortámadásokban, míg jelenleg ez a szám a harmada, azaz 50 ember.³⁴ Az arányszámokat tekintve egy európai embernek jóval nagyobb esélye volt meghalnia a '70-es években egy terrorcselekményben, mint egy mai embernek.³⁵ Ha megvizsgáljuk a terrorcselekmények elkövetőit, valamint az áldozatainak számát, akkor egy teljesen más elkövetési képet kapunk az elmúlt években elkövetett terrorcselekmények figyelembevételével.

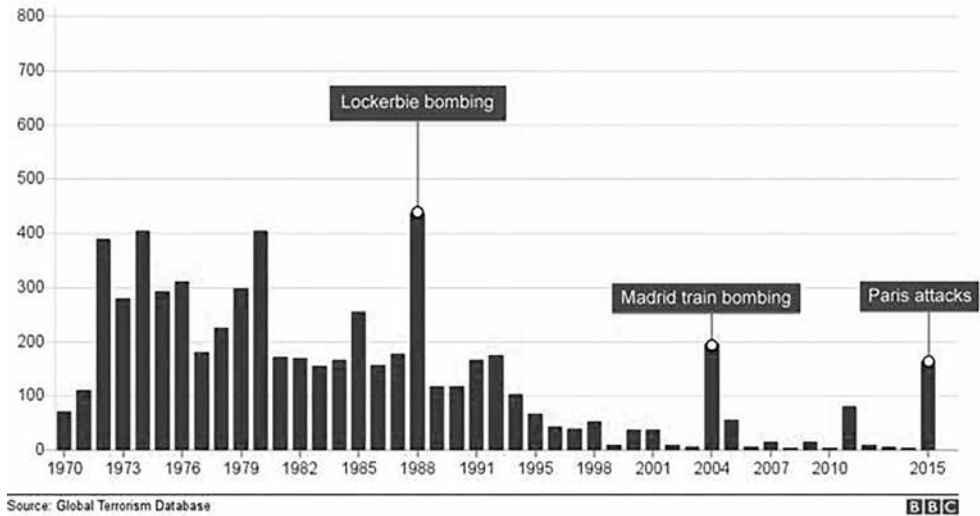
33 Juhász Krisztina PhD-értekezésében megjegyzi, hogy az új típusú biztonsági kihívások mint a nemzetközi terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek elterjedése, az államkudarcok, a globális környezeti problémák, a nemzetközi migráció megjelenése és felerősödése, a biztonság fogalmának kibővülését eredményezték. Tulajdonképpen már az 1970-es évektől felmerült az igény a nemzetközi viszonyok neoliberais elméletén belül a biztonság fogalmának átalakítására, majd 1983-ban Barry Buzan fejtette ki a biztonság szektorális elméletét, amely szerint a biztonság hagyományos katonai szektorán túl politikai biztonságról, gazdasági biztonságról, társadalmi és környezeti biztonságról beszélhetünk. A biztonság szektorális elméletét lásd részletesen: BUZAN, Barry (1983): *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. University of North Carolina Press, Wheatsheaf Books.

34 ASTIER, Henri (2017): *From Eta to Stockholm: Is terror more of a threat to Europe than before?* BBC News. 2017. 04. 08. Elérhető: www.bbc.com/news/world-europe-39540371 (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)

35 POPKEN, Ben (2016): *Global Tourism Takes Massive Hit After Spike in Terror Attacks*. NBC News. 2016. 07. 21. Elérhető: www.nbcnews.com/business/travel/global-tourism-takes-massive-hit-after-spike-terror-attacks-n614111 (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)

1. ábra: Terrorcselekmények halálos áldozatai Nyugat-Európában (1970–2015)

Terrorism deaths in Western Europe
Excluding perpetrators, 1970-2015

Forrás: Global Terrorism Database. Elérhető: www.start.umd.edu/gtd/images/START_GlobalTerrorismDatabase_TerroristAttacksConcentrationIntensityMap_45Years.png
 (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)

Megfigyelhető, hogy a terrorcselekmények (hullámszerű tendenciában) jelentős része, az áldozatok számát, valamint időbeni megoszlását tekintve a bipoláris világrend felbomlásáig, 1989-ig tartott. Ezt követően a 2004-es madridi és a 2015-ös párizsi terrorcselekmények tűnnek ki egyértelműen az áldozatok számát tekintve. Mire vezethető ez vissza? A Szovjetunió felbomlásával nagymértékben átalakult a '70-es évektől aktív európai terrorcsoportok tevékenységi köre és ideológiája. Ezeknek a fegyveres csoportoknak – ETA (Spanyolország), IRA (Észak-Írország), Action Directe³⁶ (Franciaország), Vörös Hadsereg Frakció (Nyugat-Németország), Vörös Brigádok (Olaszország) – az ideológiáját elsősorban a radikális marxizmusi eszmék motiválták. A szovjet befolyás Kelet-Közép Európából történő kiszorításával és az érdekszférák átalakulásával ezek a terrorcsoportok sem anyagi, sem ideológiai támogatást nem kaptak a továbbiakban. Az említett európai fegyveres csoportokat a '80-as évek végére (egy-egy csoport a '90-es évek közepére) szinte teljes mértékben felszámolták, tagjaik többségét a rendőri szervek elfogták vagy likvidálták.³⁷

A statisztikai adatok rávilágítanak arra a nem elhanyagolható megállapításra, hogy a terrorcselekmények végrehajtási módszere, valamint a célterülete jelentős változásokon ment keresztül napjainkra. Amíg a '70-es és '80-as években leginkább a repülő-

36 DARTNELL, Michael York (1995): *Action directe: ultra-left terrorism in France*. London.

37 RÖHL, Bettina (2007): *So macht Kommunismus Spass*. Berlin.

gépek (repülőterek) elleni támadások váltak a terroristák fő célpontjává, addig napjainkban a (közterületeken vagy nyilvános – sport, zenés-táncos – rendezvényeken) nagyobb tömegekben egy behatárolható területen tartózkodó személyekkel szemben követnek el terrortámadásokat. A 2000-es években megfigyelhető tendencia volt, hogy elsősorban a *lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos infrastruktúrák* ellen következtek el támadásokat (Madrid, 2004 és London, 2005). A terrorcselekmények hatására kézenfekvő volt, hogy a rendészeti és nemzetbiztonsági szervek is változtatásokat eszközölnek a biztonsági kockázatok csökkentése érdekében. Ezek a változások elsősorban a közterületi jelenlét fokozásában, az állam működése és a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos kritikus infrastruktúrák védelmének megerősítésében, valamint a jogalkotási szempontok erősítésében valósultak meg.³⁸ A megváltozott biztonságpolitikai elvek, új megközelítéseket kívántak az Európai Unió vezetése és a tagállamok kormányzatai részéről.³⁹

Az 1990-es évek elejétől két párhuzamosan futó és egymást erősítő folyamat alakította a nemzetközi rendszereket, amelyek egyrészt a hidegháborús szembenállás kiszámíthatatlanságán alapuló biztonsági szerkezet elavulásán, másrészt az államközponitú rendszer ideológiai szemléletének átalakulásában figyelhető meg. A nemzetközi rendszerben a biztonsági kihívások jelentős része nem egyes államoktól származik, hanem olyan nem állami szereplőktől, mint a terrororganizációk, a szervezett bűnözői csoportok, de nem feledkezhetünk meg a természeti csapásokból és környezetből eredő biztonsági kockázatról sem. Ebből következik, hogy a biztonsági kihívások nem szűkíthetők le pusztán a katonai fenyegetésekre. Az új típusú biztonsági kihívások mint *a nemzetközi terrorizmus, az instabil államok, az alternatív eszközökkel és módszerekkel elkövetett bűn- és terrorcselekmények a fejlett országokban, rendészeti szervek militarizációja szükségességének kérdésköre, a nemzetközi illegális migráció erősödése*, a biztonság stabilitásában részt vevő szervezetek számának bővülését eredményezte. Az állami szereplők mellett egyre inkább felértékelődik a magánbiztonsági szektor által nyújtott képességek igénybevétele. Megfigyelhető, hogy a magánbiztonsági szféra és az önkormányzatok egyre több szerepet kapnak a korábbi rendőrségi feladatok ellátásából. Az is megfigyelhető, hogy az új típusú rendészeti kihívások tömeges mértékben történő elterjedésére Európában a rendészeti szervek nem tudtak hatékony válaszokat adni. A katonai elvek mentén működő és professzionális elveket hangsúlyozó rendőrség legfőbb jellemzői továbbra is a centralizáció, a hierarchikus jellemvonások és a militáns elvek.⁴⁰ *Christián László* rávilágít kutatásában, hogy a rendőrség közterületi tevékenységének erősítése és újragondolására van szükség. Meglátása szerint a jelenlét és az őrködés az a rendészeti szakterület, ahol tehermentesíteni lehetne

38 BONNYAI Tünde (2014): *A kritikus infrastruktúra védelem elemzése a lakosságfelkészítés tükrében*. PhD-értekezés. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Műszaki Doktori Iskola. 48–54.

39 GEDDES, Andrew – SCHOLTEN, Peter (2016): *The Politics of Migration & Immigration in Europe*. London. 195–214.

40 CHRISTIÁN László (2015): Az önkormányzati rendészet korlátai. *Kriminológiai Közlemények*, 75. sz. 157–171. 161.

a rendőrséget. A kutatás megerősíti azt az előremutató elgondolást, hogy a rendőrségi munkában a megelőző szemléletet kell erősíteni, mivel a reagáló rendészet a teljesítőképességének határához érkezett. Ennek értelmében mind az önkormányzati rendészeti szervek, mind a magánbiztonsági szektor szereplői jelentősebb szerepet kaphatnak a terrorcselekmények megelőzése érdekében vívott harcban.⁴¹

A magánbiztonsági szektor jövőbeni szerepei a terrorcselekmények megelőzése érdekében többlépcsős folyamatátalakítást és feladatmeghatározást kíván. Erre vonatkozóan számos példát találunk a gyakorlatban.⁴² A magánbiztonsági szektor tagjai munkájuk ellátása során az alábbi viselkedésformákkal és cselekményekkel találkozhatnak a terrortámadásokat elkövetni szándékozó személyekkel összefüggésben:

- a geodéziai környezet figyelése és monitorozása;
- kísérlet, hogy információkat szerezzenek az alkalmazottaktól vagy az ügyfelektől;
- a biztonságtechnikai rendszerek tesztelése;
- *lőfegyverek beszerzése*;
- kizárólag nagyösszegű készpénzes vásárlások lebonyolítása;
- ID megtévesztés;
- a biztonsági személyzet átirányítása;
- több személy együttes jelenléte a támadási terv tesztelése érdekében.⁴³

Általánosan elfogadott modell, hogy a bűncselekményt elkövetni szándékozó személyek a terror- vagy bűncselekmény megvalósítása céljából nem keresnek teljesen ismeretlen területet, hanem olyan infrastruktúrát vesznek célba, amelyet életformájuk részeként ismernek. A terror- vagy bűncselekmény megvalósítására csak akkor kerül sor, ha az adott időpontban a biztonsági kontroll alacsony szinten működik.⁴⁴ Például nincs biztonsági zár, riasztó, szabadpultos rendszerű az önkiszolgáló üzlet, nincs a közelben őr, rendőr, tulajdonos, többlépcsős ellenőrzés hiánya, fémdetektoros kapu. Gönczöl Katalin és Kerezsi Klára egy 1994-es kutatásában megállapította, hogy a fizikai környezet bűnkeltő vagy az elkövetést megkönnyítő hatásának modern értékelése új összefüggésbe helyezi a várostervezést, az építészetet, ezáltal kialakítja a pénzforgalom biztonságának, a vagyonvédelemnek és a személyi biztonságának a technikáit. Továbbfűzve a gondolatmenetet a megelőzés taktikája társadalompolitikai szinten nem cserélhető fel, nem helyettesíthető a megelőzés stratégiai kérdéseivel és a reakcióként adott válaszokkal. E gondolatmenetből következik, hogy az eredményes megelőzési modellben a cselekvésnek az említett körülmények befolyásolására kell korlátozódnia. *Növelni kell* tehát az ellenőrzést a fiatalok szocializációja során,

41 *Engaging the Private Sector To Promote Homeland Security: Law Enforcement-Private Security Partnerships* (2003). Washington, U.S. Department of Justice. 11–12.

42 SEIDENSTAT, Paul (2004): Terrorism, Airport Security, and the Private Sector. *Review of Policy Research*, Vol. 21, No. 3. 275–291.

43 *How Can Private Security Help with Counter-Terrorism?* Elérhető: <http://issm.com/how-can-private-security-help-with-counter-terrorism/> (A letöltés dátuma: 2017. 04. 12.)

44 JEFFERY, C. R. (1972): Crime Prevention Through Environmental Design. In NEWMAN, O.: *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York, The Macmillan Company. 20–22.

a bűnre csábító alkalmak közül meg kell nehezíteni, vagy lehetetlenné kell tenni a bűnös, vétkes szándék realizálódását. *Meg kell akadályozni* azt, hogy a bűnelkövetés kifizetődő vállalkozás legyen, ehhez növelni kell a bűnfelderítés hatékonyságát, valamint a lebukás veszélyhelyzetét. Hasonló szemléletet kell érvényesíteni a büntető szankciók szigorítása és megválasztása során is.⁴⁵

A több évtizeddel ezelőtt készült kutatás olyan a biztonsággal összefüggő problémákat vet fel, mint a társadalmi és egyéni biztonságérzet, a bűnelkövetési magatartás, a bűnfelderítési és bűnmegelőzési hatékonyság vagy a büntető szankciók szigorítása. Mindezekkel összefüggésben fel kell tennünk a kérdést, hogy az Európai Unió tagállamait érintő új típusú biztonsági kihívások vonatkozásában a magánbiztonsági szektor milyen jogszabályi, eszközrendszeri fejlesztésekkel vagy strukturális átalakításokkal válhat hatékonyabbá az egyes infrastruktúrák ellen elkövetett terrorcselekmények elkövetői magatartásának felismerése vagy a cselekmények megakadályozása érdekében? A 2016-os évben Európában végrehajtott terrorcselekményeket elemezve megállapítható, hogy egyes terrorcselekményeket a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos infrastruktúrák ellen követték el, amelyek jellemzően a magánbiztonsági szektor tevékenységi körébe tartoznak.⁴⁶ Ilyen kritikus infrastruktúrák a repülőterek, a szórakozóhelyek és a bevásárlóközpontok. A személy- és vagyonvédelemről szóló jogszabályunk fő tevékenységként a természetes személyek életének és testi épségének védelmét, az ingatlan, illetve ingóságok őrzését, a szállítmányok kísérését, a pénz és érték szállítását, valamint a rendezvények biztosítását nevesíti.⁴⁷ Ezek a szolgáltatellátási formák képezik a magánbiztonsági szektor feladatellátásának a gerincét. Amennyiben a nevesített kritikus infrastruktúrák folyamatos működésében zavar keletkezik, abban az esetben *rendkívüli esemény* bekövetkezéséről kell beszélnünk.⁴⁸

45 GÖNCZÖL Katalin (1994): Devianciák, bűnözés és a megelőzési stratégia. In GÖNCZÖL Katalin – KERESZSI Klára: *Büntetőpolitika, bűnmegelőzés: tanulmánygyűjtemény a szociális szakképzés számára*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Szociológiai Intézet. 40–54., 44–46.

46 *Súlyos terrorcselekmények Európában 2016-ban* (2017). Elérhető: www.hirek.sk/kul-fold/20161221152420/Sulyos-terrorcselekmények-Europaban-2016-ban.html (A letöltés dátuma: 2017. 04. 15.) *Törökország*: 2016. 12. 10-én egy isztambuli stadionnál a mérkőzés befejezése után hoztak működésbe autóba rejtett pokolgépet, majd egy öngyilkos merénylő is felrobbantotta magát. A merényletek következtében 38 ember vesztette életét, a felelősséget a TAK vállalta. 2016. 06. 18-án az Iszlám Állam három, Szíriából érkezett csecsen tagja hajtott végre öngyilkos merényletet az isztambuli Atatürk repülőtéren, a lövöldözés és a robbantások 45 emberéletet követeltek. 2017. 01. 01. szilveszter éjszaka, a Reina nevű szórakozóhelyen elkövetett lövöldözéses merényletben legalább 39-en meghaltak és 69-en megsebesültek Isztambulban. A támadást az Iszlám Állam vállalta magára. *Belgium*: 2016. 03. 22.-én Brüsszelben a Zaventem nemzetközi repülőtéren kettős robbantást, majd az uniós intézmények közelében lévő Maelbeek metróállomáson újabb robbantást követtek el. Az összehangolt merényleteknek 31 halálos áldozatuk volt, és 270-en sebesültek meg.

47 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól. 1.§ (2) bek.

48 A rendkívüli esemény minden olyan, az átlagostól jelentősen eltérő esemény, körülmény, amely az objektumban tartózkodó személyek életét, testi épségét vagy az itt található anyagi javakat tekintve súlyos következményekre vezetett, vagy reális esélye van annak, hogy vezetni fog, és ezzel az objektum működésében komoly zavart okoz.

A rendkívüli esemény a szokásos folyamatoktól, eseményektől eltérő, olyan nem várt állapot, helyzet, amely esetenként dominóhatást kiváltva

- a rendeltetésszerű, szokásos működést akadályozza;
- veszélyezteti vagy károsítja;
- az élet- és vagyonbiztonságot;
- az alapvető életfeltételeket, a lakossági ellátást;
- a természetes és mesterséges környezetet, a természeti értékeket,

ezért megelőzése, enyhítése vagy felszámolása, az eredeti állapot helyreállítása tervszerű intézkedéseket, beavatkozást tesz szükségessé.⁴⁹ A fenti fogalom meghatározás egyértelműen egyfajta kockázatra és veszélyhelyzetre vonatkozik. Egy szolgáltatást teljesítő személy- és vagyonőr elsősorban a szándékosan elkövetett bűncselekmények észlelése esetén intézkedik, és ezek a rendkívüli események okozhatják az őrzött létesítmény zavarát. Másik oldalról megvizsgálva a kérdéskört a társadalmi, szociológiai és politikai események is hatást gyakorolhatnak az őrzött létesítmény működésére. Például az őrzött létesítmény közvetlen közelében megtartott nagyobb létszámú rendezvények, ünnepek, demonstrációk és a gyülekezési jog gyakorlása, amelyek nem minden esetben előre bejelentettek, tervezettek.

Meghatározó hazai és nemzetközi szinten egy másik lényeges új típusú biztonsági kihívás megemlítése, amely (az 1972-es müncheni olimpián történt túszedrámától kezdődően) egyre nagyobb kockázatot rejt magába. Ez a sportrendezvények biztosításának kérdésköre.⁵⁰ A sportrendezvények biztosításában is bekövetkezett egy nagyfokú kockázati mátrix átalakulása és kiszélesedése az elmúlt években.⁵¹ Ezt a kérdéskört azért is szükséges kiemelten fontos biztonsági kihívásként kezelni, mivel Magyarország egyre több olyan kiemelt és nagy tömegeket vonzó sporteseménynek

49 CHRISTIÁN László szerk. (2014): *Személy- és vagyonvédelem*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem. 141.

50 *Terrorism and the Olympics* (2012). Elérhető: www.start.umd.edu/sites/default/files/files/publications/br/TerrorismAndOlympics.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 17.) Az elemzés a 2012-es londoni nyári olimpia megrendezése előtt készült, azzal a céllal, hogy felmérje és bemutassa a korábbi olimpiák terrorfenyegetettségét és az elkövetési formákat, valamint az áldozatok számának alakulását. Az elemzés megjegyzi, hogy a terrorcselekmények gyakoriságára vonatkozóan nem találtak összefüggést az egységes növekedés vagy csökkenés irányában.

51 1972. 09. 05. *München*: A müncheni olimpián a Fekete Szeptember nevű palesztin terroristacsoport túszul ejtette az izraeli csapat 11 sportolóját. Ketten már a túszejtés során meghaltak közülük, de a rosszul kivitelezett mentőakció során minden sportoló, öt terrorista és egy rendőr is meghalt. 1996. 07. 27. *Atlanta*: A XXVI. Nyári Olimpiát megzavaró a robbanás történt a Centennial Olympic Parkban. A robbanás egy ingyenes koncerten történt, amely következtében megölt egy embert, és megsérült több mint 100 ember. 2008. 08. 09. *Peking*: Egy kínai férfi megtámadott két amerikai turistát és kínai idegenvezetőjüket Pekingben három kilométerre a fő olimpiai stadiontól. Egyiküket megölte, majd öngyilkos lett. 2013. 04. 15. *Boston*: Helyi idő szerint délután 14:50-kor két robbanás történt a Boston Marathon céljának közelében. Hárman életüket veszítették, és legalább 144 személy szenvedett sérüléseket. A robbantásos merényletet a csecsen származású Tamerlan és Dzsoszar Carnajev testvérpár követte el. 2015. 11. 13. *Franciaország*: Párizsban hét helyszínen, éttermeknél, koncertteremben és a nemzeti stadion közelében követte el összehangolt terrortámadást, amelynek 130 halálos áldozata volt. A terrortámadásért az Iszlám Állam vállalta a felelősséget.

ad otthont,⁵² amely események kiemelt kockázati kihívásokat rejtenek magukban.⁵³ A sportrendezvények belső biztosítását a magánbiztonsági szektor tagjai látják el.

Az új típusú rendészeti kihívások megjelenése és ezzel összefüggésben a biztonság fogalmának az átalakulása, kiszélesedése a biztonsági kihívásokra adott válaszok diverzifikálását követelik, hiszen pusztán a rendőrségi eszközök alkalmazása nem teszi képessé a tagállamokat és az Európai Uniót a biztonsági rendszerben fellépő fenyegetések kezelésére. Mind a *sportesemények*, mind a *kritikus infrastruktúrák*, mind a *zenés, táncos rendezvények* (fesztiválok), mind a *kiemelt turista célpontok* biztonságával összefüggésben megjelenő kihívások hatékony felismerése és kezelése érdekében elengedhetetlen a magánbiztonsági szektor résztvevőinek felkészítése és továbbképzése.⁵⁴

Az új típusú biztonsági kihívások fogalomkörébe tartozó fenyegetések kezelése meglehetősen rugalmas és komplex reagálási struktúrákat követel meg mind a hazai, mind a nemzetközi döntéshozói szervektől, így az Európai Uniótól is.⁵⁵ Látható, hogy a magánbiztonsági szektorban sajátos, egyedi biztonsági kihívások keletkeztek, amelyek más biztonsági szektorra, szektorokra is hatást gyakorolhatnak (katonaság, rendőrség, valamint az igazságszolgáltatás és a polgári közigazgatás). A biztonsági szektorok szereplői a kialakult terrorfenyegetettség által keletkezett biztonsági helyzet stabilitására törekszenek. A magánbiztonsági szektor részvétele a kialakult biztonsági helyzet stabilitásában megkérdőjelezhetetlen, hiszen számos olyan megbízást hajtanak végre (politikai tömegrendezvények biztosítása, az állam működése és a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos infrastruktúrák védelme, tömeg- és sportrendezvények biztosítása), amelyek az Európában kialakult terrorfenyegetettség hatására kiemelt biztonsági kockázatot rejtenek magukban.

52 *Világversenyek tömkelege lesz Magyarországon* (2016). Elérhető: <http://judoinfo.hu/index.php/homepage/hazai/12485-vilagversenyek-tomkelege-hazankban> (A letöltés dátuma: 2017. 04. 16.).

53 MÁTÉ Tünde – ANDRÁS Krisztina (2016): *Nemzetközi sportrendezvények Magyarországon. Londontól – Rióig*. In: *Fiatal Sporttudósok IV. Országos Konferenciája*. Magyar Sportok Háza, Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem. A konferenciaelőadás felvázolja az elmúlt évek kiemelt sportrendezvényeit, és bemutatja a már elnyert kiemelt sportrendezvényeket. Elnyert kiemelt sportrendezvények 2020-ig. 2017: Vizes Világbajnokság, Budapest. Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál, Győr. Judo Világbajnokság, Budapest. Szkander Világbajnokság, Budapest. 2018: Darts Európa-bajnokság, Budapest. 2019: Kajak-kenu Világbajnokság, Budapest. Vívó Világbajnokság, Budapest. 2020: Vizes Sportágak Európa-bajnoksága, Budapest. Labdarúgó Európa-bajnokság, Budapest.

54 *Policy Paper: Private Security/Public Policing Partnerships* (2004). Elérhető: www.theiacp.org/portals/0/pdfs/buildingprivatesecurity.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 17.). A tanulmány kifejti, hogy a magánbiztonsági szektor átalakítása és fejlesztése szükséges folyamat, mivel a biztonsági kihívások dinamikus változására történő reagálás mértéke és minősége nem eléggé hatékony, így jelentős hátrányba kerülnek a személy- és vagyonőri vállalkozások. Ezek a meghatározó tényezők nemcsak a biztonságra, hanem a magánbiztonsági cégek által megkötött szerződések szakszerű teljesítésére, valamint a biztonsági szektor szereplőivel történő hatékony együttműködés kialakítására is kihatást gyakorolnak.

55 JUHÁSZ Krisztina (2014): *Az Európai Unió biztonság- és védelempolitikája, az EU válságkezelési tevékenysége*. PhD-értekezés. Szeged, Szegedi Tudományegyetem. 9–12.

A hazai és az európai magánbiztonsági szektor képességeinek (úgy mint logisztikai, információs és kommunikációs eszközök, rendészeti jellegű sémák, kényszerítő eszközök) a fejlesztésére és a szükséges jogalkotói felhatalmazás biztosítására az új típusú biztonsági kihívások hatékony kezelése érdekében lényeges elvárás mutatkozik, mind a magánbiztonsági szakma, mind az állami szektor részéről. A magánbiztonsági szektor jelenleg egyik legnagyobb kihívása, hogy olyan humán, technikai és jogi erőforrásokat, valamint rendészeti és civil eszközöket és képességeket rendeljenek az új típusú biztonsági kihívások kezelésének megoldására, amelyek hatékonyan járulhatnak hozzá a kihívásokkal összefüggésben keletkező állami és a magán megbízások biztonságos kialakításához, megszervezéséhez és végrehajtásához. Az európai terrorcselekmények drasztikus ütemben történő eszkalálódása óta nem történt arra vonatkozóan hatásvizsgálat, hogy a magánbiztonsági szektornak pontosan milyen eszközökre és képességekre van szüksége a magánbiztonsági szektort érintő új típusú biztonsági kihívások kezeléséhez és az ezzel összefüggésben keletkező többletfeladatok hatékony ellátásához.

A lőfegyvertartási jog kiterjesztésének vizsgálata a magánbiztonsági szektor és az új típusú biztonsági kihívások vonatkozásában

Az eddigi fogalom meghatározások megalapozták az új típusú rendészeti és biztonsági kihívásokat, és bemutatták a kezelésük érdekében tett állami lépéseket. Ebből következően nemcsak a nemzetbiztonsági és rendészeti szervek szembesülnek új biztonsági kihívásokkal, hanem a magánbiztonsági szektor is. Az elemzések egyes részei rávilágítottak, hogy a magánbiztonsági szektor képességei fejlesztésre szorulnak, hogy az új biztonsági kihívásokra vonatkozó reflexió hatékony legyen. Ennek érdekében meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a magánbiztonsági szektor egyes szakterületein (az új biztonsági kihívásokkal összefüggésbe hozható feladatellátásokkal kapcsolatban) szükséges-e a lőfegyverhasználati és viselési jog kiszélesítése. Ennek érdekében három hipotézis került megfogalmazásra, amelyek segítségével választ keressünk az adott tudományos problémára.

Hipotézis: Az új típusú biztonsági kihívások (új aszimmetrikus módszerekkel elkövetett terrorcselekmények a fejlett országokban,⁵⁶ a rendészeti szervek militarizációja szükségességének kérdésköre, a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei vonatkozásában az önvédelmi képességek erősítése, szórakozóhelyek támadhatósága) eredményes és hatékony kezelése érdekében, szükség mutatkozik a magánbiztonsági szektor egyes szakterületein (sportrendezvények, szabadtéri zenei és kulturális ren-

56 RESPERGER István (2016): Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése. *Hadtudomány*, 26. évf. 38–39. Elérhető: http://mhht.eu/hadtudomany/2016/2016_elektronikus/4_resperger%20istvan.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 30.)

dezvények,) szolgálatot ellátó személyek lőfegyverviselési és használati jogának kiterjesztésére.⁵⁷

A probléma természetére meggondolatlanság lenne csupán abban az értelemben hivatkozni, hogy kezelésére a magánbiztonsági szektor lőfegyver képességének az erősítésével érhető el eredmény, mindazonáltal foglalkozni kell a kérdéssel, mivel Franciaországban az irreguláris migrációval összefüggésbe hozható terrorcselekmények következményeként a Francia Nemzeti Biztonsági Tanács elnöke Alain Bauerre kijelentette, hogy a magánbiztonsági szektort szabályozó törvényt úgy kell módosítani, hogy az lehetővé tegye egyes speciális feladat ellátása esetén a lőfegyver tartását és használatát.⁵⁸

A magánbiztonság egy céltudatos tevékenység eredménye, ahol a biztonság létrehozása, megóvása és fenntartása egységesen maga a szolgáltatás. A magánbiztonsági szektor jelentős hányadát az eltérő strukturális szempontok alapján engedélyezettett és működtetett személy- és vagyonvédelmi társas vállalkozások alkotják.⁵⁹ A magánbiztonsági szektor létszámából és strukturális feladatrendszeréből kifolyólag, több szálon kapcsolódik az új típusú biztonsági és rendészeti kihívások kezeléséhez. Ennek a lényeges meghatározásnak a figyelmen kívül hagyása (az állami és a piaci szereplők részéről) mind a magyarországi, mind az európai biztonság- és védelempolitika hitelességét kérdőjelezheti meg. Az Európai Unió tagállamai részéről meghatározott rendészeti biztonsági stratégiák nem veszik figyelembe a magánbiztonsági szektor bűnmegelőzési hatékonyságára vonatkozó speciális képességeket. Mindazonáltal a képességek figyelembevétele csak akkor válik releváns szemponttá, ha a magánbiztonsági szektor meghatározott időn belül felfejleszti.

A magánbiztonsági szektor speciális képességeinek az erősítése és fejlesztése az alábbi szempontok alapján lehetséges:

- az EU jövőbeni védelmikapesség-igényeinek mennyiségi és minőségi meghatározása, együttműködésben a magánbiztonsági szektor szakmai képviselőivel;
- a magánbiztonsági szektor képesség felajánlásainak meghatározott kritériumok alapján történő vizsgálata, elemzése és értékelése;
- a személy- és vagyonvédelmi feladatellátásra vonatkozó követelmények egységesítésének előmozdítása mind hazai, mind az Európai Unió szintjén;
- együttműködési tevékenységek meghatározása és indítványozása a rendészeti szervek és a magánbiztonsági szektor egyes területeinek vonatkozásában;
- becslések készítése a magánbiztonsági szektor képességfejlesztése és a beszerzések pénzügyi prioritásainak területén;

57 *Célcsoport*: személy- és vagyonvédelmi szakmai kamara tagjai, magánbiztonsági cégek, amelyek a hipotézisben felvázolt szakterületeken látnak el szolgálatot, a rendőrség rendészeti igazgatás fegyverrendészeti szolgálati ágának egyes szereplőit, társadalom egyes tagjai (bizalmi index), jogalkotó, pszichológusok.

58 PASCUAL, Julia (2018): *Le port d'arme par des agents de sécurité privée encadré par la loi*. Le Monde. 2018. 01. 02.

59 CHRISTIÁN László (2014): *A magánbiztonság elméleti alapjai*. ÁROP – 2.2.21. Tudásalapú közszolgálati előmenetel. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar.

- egy európai (elsősorban polgári) fegyverrendészeti joganyagokra vonatkozó együttműködés előmozdítása, amely meghatározza azokat a jogi kritériumokat, amelyek előmozdítják a magánbiztonsági szektor lőfegyvertartási és használati képességének a fejlesztését.

A magánbiztonsági szektor feladatellátásához kapcsolódóan a lőfegyvertartási cél Magyarországon kizárólag a személy- és vagyonvédelmi tevékenység vonatkozásában tartalmaz releváns kompetenciákat.⁶⁰ A lőfegyvertartási cél egy egyéni speciális kompetencia, amelynek kibővítése konszenzuson kell hogy alapuljon. Mind az állami fél, mind a magánbiztonsági szektor, mind a személy- és vagyonvédelmi szakmai kamara álláspontját figyelembe kell venni a kérdéskör tisztázásához. Cél a lőfegyvertartási és használati jog kibővítése a magánbiztonsági szektor egyes releváns szakterületei vonatkozásában, kiemelten azoknál a szakterületeknél, ahol a személy- és vagyonőrök speciális feladatellátásban vesznek részt. Bemutatásra és elemzésre kerültek azok a speciális személy- és vagyonvédelmi biztosítást igénylő szakterületek (a sportrendezvények biztosítása, a zenés és táncos rendezvények biztosítása, egyes közterületi demonstrációk biztosítása, valamint a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények biztosítása), amelyek új biztonsági kihívásokat jelentenek mind hazai, mind nemzetközi szinten. Nemzetközi példák bizonyítják, hogy a magánbiztonsági szektor hatékonyan részt tud venni az új típusú biztonsági kihívások kezelésében.⁶¹ Azonban a magánbiztonsági szektor reformjának megkezdésére elengedhetetlenül szükség van, mivel a megváltozott biztonsági kihívásokra történő hatékony reflektálás csak hatékony eszközök és jogosultságok birtokában hajtható végre.

Hipotézis: A magánbiztonsági szektor egyes speciális szakterületein lőfegyverrel szolgálatot ellátó személyek feladatellátásnak hatékonysága érdekében szükség van a rendőrség oktatói és kiképzési képességeinek igénybevételére, valamint a rendészeti igazgatás feladatrendszerének kibővítésére a lőfegyvertartás engedélyeztetési és ellenőrzési jogkörének vonatkozásában.⁶²

A magánbiztonsági szektor technikai és biztonsági képességeinek a fejlesztése elsősorban piaci alapon működő feladatrendszer. Amennyiben a magánbiztonsági szektor védelmi képességének erősítésére kerül sor, abban az esetben a lőfegyvertartással kapcsolatban a jogi alapok átstrukturálása válik szükségessé. Ebben az esetben a rendőrség a magánbiztonsági szektor egyes szereplői, valamint a Személy- és Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara – állandóan strukturált – együttműködése válik szükségessé. A magánbiztonsági szektor, olyan speciális védelmi képességeinek a fejlesztése, mint a lőfegyvertartás kibővítése, elsődlegesen a *képzés*, másodlagosan a *logisztika* területén történő együttműködését igényli a rendőrség, a személy- és va-

60 2004. évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és lőszerkekről. 2. § c) pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0400024.tv (A letöltés dátuma: 2017. 04. 30.)

61 RICHARDS, Anna – SMITH, Henry (2007–2012): *Addressing the Role of Private Security Companies within Security Sector Reform Programmes*. Saferworld. 12–15.

62 *Célcsoport:* rendőrség oktatói és kiképzési szakemberei, rendészeti igazgatás fegyverrendészeti szolgálati ágának egyes szereplői, nemzetközi magánbiztonsági szereplők.

gyonvédelmi szakma és a szakmai kamara oldaláról. A szorosabb és hatékonyabb együttműködést elsődlegesen az *ellenőrzésre*, a *képzésre*, a *kiképzésre* és az *oktatásra* kell kihangsúlyozni. A személy- és vagyonvédelmi szakterület vonatkozásában a lőfegyvertartási cél kibővítése hatványozottan többletfeladatot nyújt a rendőrség igazgatásrendészeti szolgálati ágának. Ez a többletfeladat a rendőrség igazgatásrendészeti szolgálati ágának jelenlegi struktúrájában és létszámában elegendőnek bizonyulhat a megnövekedett ügyfélkérelmek határidőn belüli elbírálására vonatkozóan. Mindazonáltal a felvázolt állami és nem állami szereplők állandó strukturált együttműködéséből évente összefoglaló jelentést kell készíteni, amely felvázolja azokat a problémákat és egyes szereplők meglátásait, amelyek mind elméleti, mind gyakorlati szempontok alapján elemzik a magánbiztonsági szektor kihívásait, kitérve a szolgálatban történő lőfegyvertartás lehetőségének további *bővítésére*, avagy *korlátozására*. Ki kell hangsúlyozni – az állami és nem állami szereplők koordinációja és együttműködése mellett – az egységes felkészítést, a szakmailag releváns oktatást és képzést a magánbiztonsági szektor kihívásainak kezelése érdekében.

Az új típusú biztonsági kihívások hatékonyabb kezelése, valamint az új rendészeti kihívások által keletkezett dilemmák feloldására kínál átfogó megoldást a komplex eszközrendszerrel operáló *kooperatív biztonsági modellre*⁶³ épülő megoldási struktúra, amely alapvetéseinek figyelembevételével a magánbiztonsági szektor egyes speciális lehetőségei kerülhetnek felvázolásra. Ennek vonatkozásában az alábbi a magánbiztonsági szektor kihívásaira vonatkozó fogalommeghatározások bizonyítják a rendszer strukturális problémáit és az abból fakadó biztonsági kihívásokat:

- *alkalmasság*: figyelemmel kell lenni a magánbiztonsági szektor kihívásaira, valamint a magánbiztonsági szektor szolgáltatásaival szemben az emberek által megfogalmazott elvárásokra és szükségletekre;
- *komplexitás, átfogó szemlélet*: a magánbiztonsági szektor sokrétű kihívásai egy komplex eszközrendszer használatát igénylik, amely mind a rendészeti jellegű, mind a civil megoldásokat magában foglalja;
- *többszintű megközelítés*: az új biztonsági kihívások eseményei és történései mind az állami, mind a nem állami szereplőktől egy többszintű megközelítést igényelnek. A komplex biztonsági kihívások elengedhetetlenné és megkerülhetetlenné teszik a nem állami szereplők beavatkozását.⁶⁴

63 A kifejezést James S. Rosenau használja 1990-ben megjelent *Turbulence in World Politics. A Theory of Change and Continuity* című munkájában.

64 PÓTI László – TÁLAS Péter (2004): A magyar kül- és biztonságpolitika új hangsúlyairól. In.: GAZDAG Ferenc – KISS J. László szerk.: *Magyar külpolitika a 20. században: tanulmányok*. Budapest, Zrínyi Nyomda Rt. A tanulmány – többek között – konkrét súlypontokat fogalmaz meg a válságkezelés polgári aspektusainak új konkrét céljait és távlati irányvonalait illetően, amely a nem állami szereplők szerepére és lehetséges beavatkozási struktúrájára is felhívja a figyelmet.

- *multilateralizmus*: az új biztonsági kihívásokkal szemben csak az állami és nem állami szereplők folyamatos, intenzív és hatékony multilaterális együttműködésével lehet eredményesen fellépni.⁶⁵

A magánbiztonsági szektor külső és belső kihívásainak megoldása és hatékonyságának növelése érdekében hozott válaszlépések sem a hazai, sem a nemzetközi szinten nem szolgáltak olyan mérhető eredményekkel, amelyek nagymértékben hozzájárultak volna a szakma presztízsének erősítéséhez.⁶⁶ A biztonságtechnika rohamos fejlődésével háttérbe szorult az személy- és vagyonőr szerepe. Mind a képzés, mind a továbbképzés, mind a hatékonyság, mind a társadalmi megítélés szempontjából negatív tényezők befolyásolják a magánbiztonsági szakterületet.

Hipotézis: Az új típusú biztonsági kihívások eredményes és hatékony kezelése érdekében szükség van egy a jelenlegi új lőfegyvertartási cél (egyes speciális magánbiztonsági feladatok ellátása szolgálati lőfegyverrel) létrehozására, amely a magánbiztonsági szektor egyes speciális szakterületein szolgálatot ellátó személyek részére biztosítja a jogot a személyhez köthető lőfegyvertartási engedély kiadására.⁶⁷

A hipotézis értelmezése átfogó megközelítést igényel. A hipotézis a jelenleg hatályos lőfegyvertartási cél kiterjesztésének a lehetőségét vizsgálja meg. Az egyes speciális magánbiztonsági feladatok hatékony ellátása érdekében a személy- és vagyonőr mint személyhez köthető szolgálati lőfegyver engedélyeztetésének kiterjesztése segítheti a magánbiztonsági szektor vonatkozásában fellépő új típusú biztonsági kihívások kezelését és a kockázati tényezők csökkenését. A tanulmány egyes hipotéziseinek vizsgálata során bizonyításra került, hogy az új típusú biztonsági kihívások mind hazai, mind nemzetközi színtereken nagymértékben érintik a magánbiztonsági szektort is. A magánbiztonsági szektor erősítése nemcsak a biztonságtechnika, hanem az egyéni védelmi képességek területén is átfogó megoldási struktúrákat kíván. A spanyolországi modell alátámasztja azt a részben igazolt tudományos felvetést, hogy a magánbiztonsági szektor egyes speciális szakterületei vonatkozásában szükség

65 EHRHART, Hans G. (2002): What Model for CFSP? *Chaillot Papers*, No. 55. 19–20. Elérhető: www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/chai55e.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 02.)

66 NEMETH, Charles (2012): *Private Security and the Law*. Butterworth-Heinemann. 213–215.
A szerző a könyvében lépésről lépésre elemzi azokat a jogeseteket és jogi anomáliákat, amelyekkel a magánbiztonsági szakember a szolgálat ellátása során találkozhat. A szerző kitér azokra a problémákra, amelyek a magánbiztonsági szektort terhelik, és megoldásra várnak. Ilyen fontos problémák, mint az alkotmányosság, a rendészeti szervekkel történő együttműködés hiánya a bűncselekmények megelőzése és a bűnüldözés területén, a magánbiztonság hazai és nemzetközi dimenzióinak a problémája, az egyéni felelősség kérdésköre, a tudás és a releváns szakmai tapasztalat hiánya, az üzleti modell hatékonysága, valamint a magánbiztonsági szektort érintő kihívások kezelésének esetlensége. A szerző vizsgálja az elmúlt tíz év magánbiztonsági tendenciáit. A kutatás eredménye rávilágít arra a tényre, hogy a magánbiztonsági szakterület vonatkozásában kimagasló a stagnálás, mind szakmai, mind szervezeti kultúra, mind a probléma felismerése és megoldása terén. Jelentős változások a biztonságtechnika területén figyelhetők meg, azonban a szerző szerint ez még nem elegendő a magánbiztonsági szakterület teljes rekonstrukciójához.

67 *Célcsoportok*: rendészeti igazgatás fegyverrendészeti szolgálati ágának egyes szereplőit, nemzetközi magánbiztonsági szereplők, magánbiztonsági cégek és igazolványosok, amelyek a hipotézisben felvázolt szakterületeken látnak el szolgálatot.

van a személy- és vagyonőr önvédelmi képességének az erősítésére a személyhez köthető lőfegyvertartási jog kibővítésével. Spanyolországban *C típusú* lőfegyvertartási engedélyt állít ki a rendőrség a magánbiztonsági szolgálatok munkavállalói számára. Az engedély a tényleges munkaviszony fennállásáig érvényes. Az engedélyhez tartozó fényképes igazolványt – a munkaviszony meglététől függetlenül – ötévente kell megújítani. Az engedély birtokában az 1-es, 2-es, 3-as kategóriába tartozó fegyverek tarthatók, és kizárólag szolgálatellátás közben viselhetők.⁶⁸ A spanyol belügyminiszter lőfegyverekről szóló 137/1993. számú rendelete értelmében a magánbiztonsági szektorban foglalkoztatott személy – meghatározott biztonsági feladatok ellátásához – egyéni lőfegyvertartási engedély iránti kérelmet nyújthat be.⁶⁹ A biztonsági őr az engedély birtokában a szolgálat ellátása során *viselheti*, szolgálaton kívül *birtokolhatja*, és az általa megjelölt és állandóan lakott lakásban *tárolhatja* a lőfegyvert.⁷⁰ A lőfegyvertartási engedély a személy- és vagyonvédelmi munkakör fennállásáig érvényes.⁷¹ A 2014-es a spanyol törvényhozás egy új magánbiztonsági törvény megalkotását tűzte ki célul, amely értelmében egy új rendészeti jellegű feladatellátással szélesítette ki a magánbiztonsági szektor képességeit.⁷² A 2014. április 5-én a Spanyol Hivatalos Közlönyben megjelent jogszabály értelmében a spanyol magánbiztonsági szektor lőfegyvertartási jogának a kiterjesztésére került sor, számos megkötéssel. A spanyol állam fékeket és ellensúlyokat is beépített a jogszabályba. Ennek értelmében abban az esetben érvényesíthető a lőfegyvertartási jog, amennyiben erre a magánbiztonsági feladatrendszer végrehajtása alapján szükség mutatkozik, valamint a magánbiztonsági cégeknek is egy szigorúbb szabályrendszernek kell megfelelniük. Ilyen esetben a spanyol rendőrség engedélyeztetési és ellenőrzési jogköre is hatékonyabbá és strukturáltabbá válik.

Magyarországon – a spanyol modellel ellentétben – a jogi eszköztár az úgynevezett *jogi fegyver* fogalomkörét ismeri és nevesíti. Ez azt jelenti, hogy a fegyvertartásra a biztonságvédelemmel foglalkozó szervezet kap engedélyt – pontosan meghatározva, hogy azt milyen szolgálati helyen alkalmazhatja –, a személy- és vagyonőr pedig csakis szolgálatban viselheti. Vagyonőrzésre a jelenlegi jogszabályok nem engedik a fegyverhasználatot, a fegyver ugyanis életvédelmi eszköz, amelyet csakis jogos önvédelemre és végszükség esetén lehet használni. További vizsgálatok szükségesek annak a kérdéskörnek a tisztázására, hogy a magánbiztonsági szektor új biztonsá-

68 *Firearms-Control Legislation and Policy: Spain* (2015). Elérhető: www.loc.gov/law/help/firearms-control/spain.php#t36 (A letöltés dátuma: 2017. 05. 06.)

69 Ministerio del Interior. REAL DECRETO de 29 de enero. por el que se aprueba el Reglamento de Armas.137/1993.

70 *Armas de fuego, medios de defensa y distintivos*. Elérhető: www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/personal-de-seguridad-privada/vigilantes-de-seguridad/armas-de-fuego-medios-de-defensa-y-distintivos (A letöltés dátuma: 2017. 05. 06.)

71 A spanyol jogszabályok értelmében személy- és vagyonvédelmi célra 6,35 mm, 7,35 mm, 38 spec és 9 mm öbnagyságú preferáltan maroklőfegyvert lehet szolgálatban viselni. A 12/70 öbnagyságú sörétes hosszú lőfegyver alkalmazása csak speciális helyzetekben engedélyezett.

72 I disposiciones generales. Jefatura del estado (2014). In: *Boletín Oficial del Estado*. 2014. 04. 05. 28975–29024.

gi kihívásainak hatékony kezelése érdekében milyen alternatív megoldások léteznek a lőfegyverrel történő szolgálatellátás kiszélesítése nélkül. Ezek azért meghatározó kutatási és vizsgálati szempontok, mert felszínre hozzák és egyben tisztázzák azokat a problémákat, amelyek a magánbiztonsági szektor önvédelmi képességének erősítését vagy gyengítését szolgálják.⁷³

Következtetések

Az új típusú biztonsági kihívások megjelenése és ezzel összefüggésben a biztonság fogalomkörének az átalakulása és kiszélesedése a biztonsági kihívásokra adott válaszok diverzifikálását igénylik, mivel a pusztán rendészeti eszközök alkalmazása nem teszi képessé az államot a biztonsági rendszerben fellépő fenyegetések kezelésére. Juhász Krisztina doktori értekezésében kifejti, hogy a 21. század fenyegetései olyan atipikus biztonsági kihívások, amelyek hatékony kezelése egyrészt a nemzetközi szereplők (állami és nem állami aktorok) multilaterális együttműködését, másrészt az eszközök széles körű választékát és alkalmazását igénylik. Az új típusú biztonsági kihívások kezelése – kiemelten a fokozott migrációs helyzet és az európai a terrorveszély fokozódása – érdekében meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a hazai állami rendészeti szervek milyen területen tudnak együttműködni a magánbiztonsági szektor szereplőivel. A kutatás számos külföldi példát bemutatott (Franciaország és Görögország), ahol a közös biztonságpolitikai célok elérése érdekében a magánbiztonsági szektor szereplői az állami hatóságok mellett – vagy némely esetben teljes mértékben mellőzve az állami hatóságok jelenlétét – látnak el állami rendészeti és biztonsági feladatokat.

A kutatás eredményei rávilágítanak arra a tényre, hogy a magánbiztonsági szektor fejlesztésére és strukturális átalakítására szükség van belátható időn belül, mivel az új típusú biztonsági kihívások kezelésében a magánbiztonsági szektornak is jelentős szerepe van. A magánbiztonsági szektor olyan alapvető képességeinek az átstrukturálására és fejlesztésére van szükség, mint a képzési rendszer, az ellenőrzés hatékonysága, a személy- és vagyonőrök felkészültsége, valamint az önvédelmi képesség erősítését szolgáló eszközrendszerek fejlesztése. A magánbiztonsági szektor a felvázolt képességek hiányában nem képes hatékony válaszokat adni az új típusú biztonsági kihívások megelőzésére vagy a kialakult veszélyhelyzet hatékony kezelésére.

A lőfegyver mint speciális eszköz olyan önvédelmi képességet nyújt a magánbiztonsági szektor számára, amely segítségével egyes új típusú biztonsági kihívás (zenés és táncos rendezvények biztosítása, sportrendezvények biztosítása, a lakos-

73 A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés elnevezésű kiemelt projekt részeként „Az állam XXI. századi kihívásai a fegyverrendészet kapcsán” című posztdoktori pályázat keretében olyan kérdéskörök kerülnek tisztázásra, mint a sokkoló fegyverek alkalmazásának kérdésköre, a löszerek beazonosításának kérdésköre a gyártástól a felhasználásig, a hatástalanított fegyverek lőfegyverekké történő visszaalakításának kockázata, a 3D nyomtatóval előállított fegyverek és löszerek problémaköre, valamint az Európai Unió területén működő csomagküldő szolgálatok ellenőrizetlen lőfegyverszállításának kérdésköre.

ság ellátása szempontjából kiemelten fontos kritikus infrastruktúrák biztosítása, kiemelt turisztikai helyek védelme) kezelésére válik alkalmassá. A lőfegyvertartás terén Magyarországra és az Európai Unió egyes tagállamaira szigorú lőfegyverviselési szabályozások jellemzők. Nemzetközi példákon keresztül bizonyították, hogy a magánbiztonsági szektorban a lőfegyvertartási és használati cél kiterjesztésére igény fogalmazódott meg, és ezt az igényt számos európai uniós tagállam már felismer- te és jogszabályban rögzítette. Ez részben a megelőzést szolgálja, részben a szüksé- gesség hiányát, mivel a lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények száma elenyésző. Felmerülhet a kérdés, hogy van-e létjogosultsága a személy- és vagyonvédelmi cél kiterjesztésének a lőfegyvertartás vonatkozásában, hiszen elrettentő erejét csak ad- dig tudja kifejteni, amíg nem tisztázódik a támadóban, hogy a lőfegyvert a fegyve- res személy- és vagyonőr csak önvédelemre használhatja, az érték vagy szállítmány visszaszerzésére nem. Ez a felvetés nem érintheti azonban a terrorfenyegetés elleni védekezés képességének erősítését a magánbiztonsági szektor szempontjából, hiszen a mai modern terrorizmusnak nincs észszerűen értelmezhető célja. Ebben az esetben a jelenlegi biztonságtechnikai felszereltségek és eszközök mellett nincs hatékonyabb és gyorsabb megoldás a támadás megfékezésére és a támadó személy hatástalanításá- ra, mint a lőfegyver.

Felhasznált irodalom

1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról. 10. § (2) bek. d) pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700159.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)
2004. évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és lőszerkekről. 2. § c) pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0400024.tv (A letöltés dátuma: 2017. 04. 30.)
- A hotspots megközelítés a rendhagyó migrációs hullám kezelésére.* Európai Bizottság.
- A Kormány 219/2015. (VIII. 6.) Korm. rendelete az új menekültügyi őrzött befogadó központ (ideig- lenes befogadó és regisztráló állomás) építésére irányuló beruházás megvalósításával összefü- gő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról, valamint a közbe- szerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről szóló 46/2011. (III. 25.) Korm. rendelet módosításáról. *Magyar Közlöny*, 2015. évi, 114. sz.
- A lőfegyverekről és lőszerkekről szóló 2004. évi XXIV. törvény. 1. § 47. pont. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0400024.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 26.)
- A rendőrség szolgálati szabályzatától szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet. 47.§ (3). bek. *Magyar Közlöny*, 2011. évi, 109. sz.
- A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény. 27. § (4) bek. Elérhető: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0500133.tv (A letöltés dátuma: 2017. 03. 26.)
- Armas de fuego, medios de defensa y distintivos.* Elérhető: www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/personal-de-seguridad-privada/vigilantes-de-seguridad/armas-de-fuego-medios-de-defensa-y-distintivos (A letöltés dátuma: 2017. 05. 06.)
- ASTIER, Henri (2017): *From Eta to Stockholm: Is terror more of a threat to Europe than before?* BBC News. 2017. 04. 08. Elérhető: www.bbc.com/news/world-europe-39540371 (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)

- BONNYAI Tünde (2014): *A kritikus infrastruktúra védelem elemzése a lakosságfelkészítés tükrében*. PhD-értekezés. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Műszaki Doktori Iskola.
- BUZAN, Barry (1983): *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. University of North Carolina Press, Wileysheaf Books.
- CHRISTIÁN László (2014): *A magánbiztonság elméleti alapjai*. ÁROP – 2.2.21 Tudásalapú közszolgálati előmenetel. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar.
- CHRISTIÁN László (2015): Az önkormányzati rendészet korlátai. *Kriminológiai Közlemények*, 75. sz. 157–171.
- CHRISTIÁN László szerk. (2014): *Személy- és vagyónvédelem*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- CRENSHAW, Martha (1987): Theories of Terrorism: Instrumental and Organizational Approaches. *Journal of Strategic Studies*, 10. sz. 13–31.
- DARTNELL, Michael York (1995): *Action directe: ultra-left terrorism in France*. London.
- Egy térképen az összes migránsok által elkövetett bűncselekmény* (2016). http://spiler.blog.hu/2016/07/31/egy_terkepen_az_osszes_migransok_altal_elkovetett_buncselekmeny (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)
- EHRHART, Hans G. (2002): What model for CFSP? *Chaillot Papers*, No. 55. (A letöltés dátuma: 2017. 04. 02.)
- Engaging the Private Sector To Promote Homeland Security: Law Enforcement-Private Security Partnerships* (2003). Washington, U.S. Department of Justice.
- ENGENE, Jan Oscar (2007): Five Decades of Terrorism in Europe: The TWEED Dataset. *Journal of Peace Research*, Vol. 44. No. 1. 109–121.
- Firearms-Control Legislation and Policy: Spain* (2015). Elérhető: www.loc.gov/law/help/firearms-control/spain.php#t36 (A letöltés dátuma: 2017. 05. 06.)
- GEDDES, Andrew – SCHOLTEN, Peter (2016): *The Politics of Migration & Immigration in Europe*. London.
- Global Terrorism Database*. Elérhető: www.start.umd.edu/gtd/images/START_GlobalTerrorismDatabase_TerroristAttacksConcentrationIntensityMap_45Years.png (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)
- GÖNCZÖL Katalin (1994): Devianciák, bűnözés és a megelőzési stratégia. In GÖNCZÖL Katalin – KERESZSI Klára: *Büntetőpolitika, bűnmegelőzés: tanulmánygyűjtemény a szociális szakképzés számára*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Szociológiai Intézet. 40–54.
- Guns in France: Now security guards could be armed* (2016). Elérhető: www.thelocal.fr/20160304/even-more-guns-on-frances-streets-following-terror-attacks (A letöltés dátuma: 2017. 02. 28.)
- Hadtudományi Lexikon* (1995). Budapest, Magyar Hadtudományi Társaság.
- HALMOS Máté (2015): *Bevándorlási hivatal: Felkészültek a menekülttáborok a télre*. Index, 2015. 08. 30. http://index.hu/belfold/2015/08/30/bevandorlasi_hivatal_menekulttaborok_tel/?token=e2f11ca63171f20cdfa1430b5ec1a932 (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)
- HAUTZINGER Zoltán – HEGEDŰS Judit – KLENNER Zoltán (2014): *A migráció elmélete*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- How Can Private Security Help with Counter-Terrorism?* <http://issm.com/how-can-private-security-help-with-counter-terrorism/> (A letöltés dátuma: 2017. 04. 12.)
- Humanitarian Principles* (2017). European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. Elérhető: http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/humanitarian-principles_en (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)

- Humanitárius jog a gyakorlatban* (2014). Egyetemi jegyzet. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar.
- I disposiciones generales. Jefatura del estado (2014). In: *Boletín Oficial del Estado*. 2014. 04. 05.
- JEFFERY, C. R. (1972): *Crime Prevention Through Environmental Design*. In NEWMAN, Oscar: *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York, The Macmillan Company.
- JOHANSEN, Henriette (2016): *The Greek refugee camps and the reality of migration*. Elérhető: www.clingendael.nl/publication/greek-refugee-camps-and-reality-migration (A letöltés dátuma: 2017. 03. 12.)
- JUHÁSZ Krisztina (2014): *Az Európai Unió biztonság- és védelempolitikája, az EU válságkezelési tevékenysége*. PhD értekezés. Szeged, Szegedi Tudományegyetem.
- Magyar Értelmező Kéziszótár* (1987). Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Magyarország Alaptörvénye (2011). *Magyar Közlöny*, 43. szám
- MÁRTON Balázs (2017): *Újra tömegek indulhatnak el Törökországból*. Forrás: Index, 2017. 03. 18. Elérhető: http://index.hu/kulfold/eurologus/2017/03/18/torok-unios_migracios_alku_egy_ev/ (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)
- MÁTÉ Tünde – ANDRÁS Krisztina (2016): *Nemzetközi sportrendezvények Magyarországon*. Londontól – Rióig. In: *Fiatal Sporttudósok IV. Országos Konferenciája*. Magyar Sportok Háza. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem.
- Ministerio del Interior. REAL DECRETO de 29 de enero. por el que se aprueba el Reglamento de Armas.137/1993.
- NEMETH, Charles (2012): *Private Security and the Law*. Butterworth-Heinemann. 2012.
- NEVILLE, Darren – SY, Sarah – RIGON, Amalia (2016): *Policy Department Citizens' Rights and Constitutional Affairs. On the Frontline: the Hotspot Approach to Managing Migration*. Brüsszel, Európai Parlament.
- PASCUAL, Julia (2018): *Le port d'arme par des agents de sécurité privée encadré par la loi*. Le Monde, 2018. 01. 02.
- Policy Paper: *Private Security/Public Policing Partnerships* (2004). Elérhető: www.theiacp.org/portals/0/pdfs/buildingprivatesecurity.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 17.)
- POPKEN, Ben (2016): *Global Tourism Takes Massive Hit After Spike in Terror Attacks*. NBC News, 2016. 07. 21. Elérhető: www.nbcnews.com/business/travel/global-tourism-takes-massive-hit-after-spike-terror-attacks-n614111 (A letöltés dátuma: 2017. 04. 09.)
- PÓTI László – TÁLAS Péter (2004): *A magyar kül- és biztonságpolitika új hangsúlyairól*. In GAZDAG Ferenc – Kiss J. László szerk.: *Magyar külpolitika a 20. században: tanulmányok*. Budapest, Zrínyi Nyomda Rt.
- RADA Péter (2007): *Az átalakuló biztonsági kihívások*. In RADA Péter szerk.: *Új világrénd? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban*. Budapest, Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület. 53–72. Elérhető: www.grotius.hu/doc/pub/KZQSCF/rada%20p%C3%A9ter%20%C3%A1-talaku%C3%B3%20biztons%C3%A1gi%20kih%C3%ADv%C3%A1sok.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 02. 28.)
- Refugee and Migrant Crime Map*. Elérhető: www.refcrime.info/de/ (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)
- RESPERGER István (2016): *Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése*. *Hadtudomány*, 26. évf. 38–39. Elérhető: http://mh.tud.hu/hadtudomany/2016/2016_elektronikus/4_resperger%20istvan.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 30.)
- RICHARDS, Anna – SMITH, Henry (2007–2012): *Addressing the role of private security companies within security sector reform programmes*. Saferworld.
- RÖHL, Bettina (2007): *So macht Kommunismus Spass*. Berlin.

- Security Businesses in Europe. Migration, Terrorism and Austerity Help Contractors to Prosper* (2016). Forrás: *The Economist*, 2016. 06. 25. Elérhető: www.economist.com/news/business-and-finance/21700844-migration-terrorism-and-austerity-help-contractors-prosper-private-security-firms-are (A letöltés dátuma: 2017. 03. 05.)
- SEIDENSTAT, Paul (2004): *Terrorism, Airport Security, and the Private Sector. Review of Policy Research*, Vol. 21, No. 3. 257–291.
- Súlyos terrorcselekmények Európában 2016-ban* (2017). Elérhető: www.hirek.sk/kulfold/20161221152420/Sulyos-terrorcselekmények-Europaban-2016-ban.html (A letöltés dátuma: 2017. 04. 15.)
- Terrorism and the Olympics* (2012). Elérhető: www.start.umd.edu/sites/default/files/files/publications/br/TerrorismAndOlympics.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 04. 17.)
- THÜRINGER Barbara (2015): *Fegyveres biztonsági őreket toboroznak a menekülttáborok őrzésére*. Forrás: *Index*, 2015. 08. 11.
- Világversenyek tömkelege lesz Magyarországon* (2016). Elérhető: <http://judoinfo.hu/index.php/homepage/hazai/12485-vilagversenyek-tomkelege-hazankban> (A letöltés dátuma: 2017. 04. 16.)
- WARD, David (2017): *How private Security Can Relieve Increasing Pressure at Border Control*. Elérhető: <http://ward-security.co.uk/magazinesarticles/how-private-security-can-relieve-increasing-pressure-at-border-control/> (A letöltés dátuma: 2017. 03. 19.)
- WELANDER, Marta (2017): *Life in Limbo: Filling Data Gaps Relating to Refugees and Displaced People in Greece*. Elérhető: http://refugeerights.org.uk/wp-content/uploads/2017/01/RRDP_LifeInLimbo.pdf (A letöltés dátuma: 2017. 03. 12.)